

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

**VYBRANÝ ASPEKT KVALITY ŽIVOTA
V URBANNÍM PROSTORU MĚSTA OLOMOUCE**

Bakalářská práce

Zdeněk MACRINEANU

Vedoucí práce: Mgr. Petr Kladivo

Olomouc 2009

Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie

Akademický rok 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

Zdeněk MACRINEANU

Obor (studijní kombinace)
Regionální geografie

Název práce:

Vybraný aspekt kvality života v urbánním prostoru města Olomouce

Selected aspect of the quality of life in urban space of the city of Olomouc

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vybraný aspekt kvality života v části urbánního prostoru města Olomouce na základě sekundárních pramenů, případně terénního výzkumu.

Struktura práce:

1. Úvod a cíle práce
2. Kvalita života – teoreticko-metodologický základ
3. Analýza vybraného aspektu kvality života
4. Závěr

Summary

Seznam literatury

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

Upřesnění osnovy

září 2008

Rešeršní práce a hodnocení stavu disciplíny

listopad 2008

Analytická část

únor 2009

Finalizace textové části

březen až duben 2009

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 10 000 až 12 000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

- Hanušín, J., Huba, M., Ira, V., Klinec, I., Podoba, J., Szöllos, J. (2000): Výkladový slovník termínů z trvalej udržateľnosti. STUŽ, Bratislava, 158 s.
- Ira, V. (1996): Subjektívne indikátory trvalo udržateľného rozvoja/sposobu života života. In Izakovičová, Z., ed.: Diskusia ku koncepciám trvalo udržateľného rozvoja. SNK SCOPE, Bratislava, s. 2 – 36.
- Ira, V. (2003a): Územná diferenciacia vybavenosti bytov v SR ako jednej z dimenzií kvality života. České a slovenské regiony na počátku třetího milénia. Sborník 6. česko-slovenského akademického semináře z geografie. Brno, s. 20 – 26.
- Ira, V. (2003b): Changing intra-urban structure of the Bratislava city and its perception. Geografický časopis, 55, s. 91 – 107.
- Ira, V. (2005): Quality of life and urban space (case study from city of Bratislava, Slovakia). Europa XXI, 12, s. 83 – 96.
- Rogerson, R. J., Findlay, A. M., Morris, A. S. (1989): Indicators of quality of life: some methodological issues. Environment and Planning A, 21, s. 1655 – 1666.
- van Kamp, I., Leidelmeijer, K., Marsman, G., De Hollander, A. (2003): Urban environmental quality and human well-being: towards a conceptual framework and demarcation of concepts; a literature study. Landscape and urban planning, 65, s. 5 – 18.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Petr Kladivo

Datum zadání bakalářské práce: 1. 6. 2008

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2009

---

vedoucí katedry

---

vedoucí bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu jsem uvedl v seznamu použitých zdrojů

V Olomouci dne 18. května 2009

.....

podpis

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Petru Kladivovi za cenné rady a připomínky při tvorbě této práce

OBSAH

1 ABSTRAKT	7
2 ÚVOD A CÍLE PRÁCE.....	8
3 TEORIE A METODOLOGIE PRÁCE.....	9
3.1 Kvalita života.....	9
3.1.1 Vymezení a dimenzionalita pojmu	9
3.1.2 Měření kvality života	15
3.1.3 Kvalita života v geografii.....	16
3.2 Bydlení.....	16
3.3 Metody práce	17
3.3.1 Vymezení zájmového území.....	17
3.3.2 Výběr indikátorů.....	20
3.3.3 Ostatní metody.....	23
4 DISKUZE	26
4.1 Demografická analýza	26
4.2 Analýza bytového fondu.....	30
4.3 Výsledky shlukové analýzy.....	35
4.4 Shrnutí	43
5 ZÁVĚR	44
SUMMARY	46
PŘEHLED LITERATURY.....	47
SEZNAM PŘÍLOH	49

1 ABSTRAKT

Hlavní úkolem této práce, je zkoumání vybraných aspektů kvality bydlení v Olomouci. Nejprve tato práce rozebírá kvalitu života jako samotný pojem s přihlédnutím na jednotlivé pohledy různých autorů a vědních disciplín. Ve vlastním výzkumu je pak sledována bytová a demografická složka. Použitím shlukové analýzy, je dosaženo typologie městských částí a urbanistických jednotek do jednotlivých shluků, které jsou analyzovány a komentovány. Poté jsou uvedeny dílčí poznatky aspektů kvality bydlení.

klíčová slova: Olomouc, vícerozměrná shluková analýza, indikátory, kvalita života, kvalita bydlení

2 ÚVOD A CÍLE PRÁCE

Tato práce by měla poskytnout určitý náhled na vybrané aspekty kvality života a jejich hodnocení v zájmovém území, kterým je město Olomouc. Protože na dané téma neexistuje větší množství prací, rozhodl jsem se tohoto tématu zhostit.

Kvalita života úzce souvisí s kvalitou bydlení. Vymezení samotného pojmu není jednoduché. Tento pojem se prolíná v mnoha vědních disciplínách, hlavně v sociologii, filozofii ale i v medicíně a v neposlední řadě též v geografii. Geografie tento jev zkoumá především z pohledu sociální geografie, která se snaží o určité vymezení regionů se stejnými nebo podobnými vlastnostmi. Kvalitu života nelze velmi přesně vymezit či jednoznačně definovat. Obecně by se dal vyslovit názor, že se jedná o určitou míru spokojenosti života dle určitých aspektů. Z hlediska zkoumání je nutné se na celou záležitost dívat z pohledů objektivní a subjektivní dimenze. Zatímco objektivní dimenze většinou zkoumá kvalitu života pouze z hlediska získaných tzv. „tvrdých“ dat, tak subjektivní přesahuje tento rámec a zabývá se spíše osobními pocity a hodnoceními. Zkoumání subjektivity jevu vychází především z individuálních dotazníkových šetření. Nejlepšího vyhodnocení práce se dostává z obou sfér zkoumání. Ovšem i zde řešení nebývá mnohdy jednoznačné.

Jako vybraný aspekt kvality života bylo zvoleno bydlení, jelikož souvisí s kvalitou života. Výzkum se především opíral o data získaná z posledního statistického sčítání provedeného v roce 2001. Celkovým výstupem této práce, by mělo být zhodnocení těchto aspektů a jejich geografická regionalizace.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zkoumání aspektů kvality bydlení na území města Olomouce a snaha o jejich geografické vymezení v rámci zájmového území. Nejprve bylo nutné se zabývat v teoretické části zakotvením pojmu kvality života, přiblížit tento pojem do širšího geografického pojetí. Také je nastíněna možnost měření kvality. V dalších částech je věnována pozornost krátkému geografickému vymezení zájmového území. Podrobněji je zde rozebrána analýza bytového fondu v Olomouci. Nebyla opomenuta ani demografická analýza, neboť úzce souvisí s bydlením.

Nejpodstatnější úkol byl, pomocí indikátoru, vytvořit vícerozměrnou shlukovou analýzu, z níž jsou vytvořeny oblasti s podobnými charakteristikami. Následuje pak interpretace získaných poznatků a závěr.

3 TEORIE A METODOLOGIE PRÁCE

3.1 Kvalita života

3.1.1 Vymezení a dimenzionalita pojmu

Pojem kvality života se používá především v sociologii. Ale tento pojem je natolik široce vymezen, že je přebírán i do dalších věd jako je například filozofie, politologie či medicína a jiné vědné obory. Pod pojmem kvalita života si člověk může představit velmi mnoho. Mohou to být různé parametry lidského života, způsobu života, životního stylu, životních podmínek jednotlivce, společenských skupin i společnosti jako celku. Proto je velmi složité si vytvořit přesně vymezenou definici. Mnohdy se tento pojem staví i do protikladů, zejména ekonomii, která je zaměřena na materiální hodnoty. Ovšem kvalita života může být i duchovní, což se staví do kontrastu s materiálním. Často než o kvalitu života se spíše zkoumá životní úroveň. Pokud chceme opravdu zkoumat kvalitu života, je nutné jít nad rámec zjišťování objektivních dat a zajít spíše do osobních subjektivních pocitů či vjemů každého jedince. Ovšem to neznamená, že nelze vyloučit měřitelnost kvality života. Pojem kvality života je hodně skloňován v různých filozofických směrech například ve futurologii, kde vlastně nespokojenost ze současného života, vytváří obrazy či vize pro lepší život v budoucnosti. V 70. letech se rozvíjely nové teorie, které si nevykládaly kvalitu žití jako žít lépe, ale spíše jako žít jinak. (Adámek, Němec 2007)

Jelikož je pojem kvality života zakotven v především v sociologii, tak nejpovolanějším rádcem v této oblasti je Velký sociologický slovník (1996), který uvádí pojem kvality života takto:

Je to pojem vyjadřující a operacionalizující kvalitativní stránky životních procesů a kritéria jejich hodnocení (neexistuje však obecněji přijímané a současně dostatečně konkrétní vymezení kvality života – mezi pojetími jednotlivých autorů jsou značné rozdíly). Kvalita života je posuzována především podle indikátorů životního prostředí, ukazatelů zdravotního stavu, úrovně bydlení a rekreace, mezilidských vztahů, volného času, sociálních a technologických charakteristik práce, možností podílet se na řízení společnosti, podle osobní i kolektivní bezpečnosti, sociálních jistot a občanských svobod. V poslední době má větší význam i celkové globální problémy a ekologie okolo nás. Některá pojetí se snaží klást důraz

na subjektivní hodnocení jedince. Tzv. sociální hnutí se však více snaží najít objektivní řešení a závěry. Kvalitu života je možné studovat buď to jako dílčí jednotky nebo holisticky jako jeden velký celek.

Dalším rozměr pro kvalitu života může být vymezení, že to je programové politické heslo, obracející pozornost široké veřejnosti na nové úkoly společnosti, přesahující materiální úroveň a vojenskou sílu. Zde šlo především změnit obraz USA u ostatních národů. Hlavně možnost se prezentovat jako národ, který není již nekulturní, kde neexistuje nelitostný tvrdý boj o přežití či vykořisťovatelských prvků. Naopak do popředí měly jít duchovnější hodnoty jako pomoc rozvojovým státům, chudým lidem, spolupráce, respektování menšin, lidem jiné barvy pleti než bílé, či ukázat vysoký životní standard bez manýrů zbohatlých lidí.

Slovník též uvádí pojem i jako sociální hnutí (za kvalitu života), utvářejícím se zejména v rámci různých širších ekologických, protikonzumeristických, protirasových hnutí, bojů za občanská práva apod.

Někteří sociologové zase uvádí tento pojem jako reklamní slogan (často zcela bezobsažný), objevující pro spotřebitele nové oblasti konzumu (zejména spojené s volným časem, cestováním, dovolenou, koníčky, bydlením a vnímáním umění) a orientující konzumenta (v protikladu s původním záměrem) na oblasti prestižní, demonstrativní spotřeby.

Van Kamp et al. (2003 in Andráško 2007) označuje kvalitu života za „kontejnerový“ pojem, neboť různé teorie zkoumání se mohou vztahovat k různým aspektům.

Z Maslowovy teorie potřeb, vychází též definice života jako naplnění základních fyziologických potřeb (potřeba nasycení, spánek, úleva od bolesti) je předpokladem aktualizace a uspokojení potřeb subtilnějších (potřeba bezpečí, potřeba blízkosti jiných, potřeba sebeúcty). (Stáblová 2002)

Podle Rapleye (2003 in Ira 2008) se postupem času stává smyslem existence člověka čím dál víc život sám. Představuje plynulý přechod civilizace od extenzivního k intenzivnímu a zejména od kvantitativního ke kvalitativnímu. Předmětem zájmu byla z počátku především materiální stránka života společnosti jako celku (založené na objektivizovaném pojetí kvality života), postupně však můžeme zaznamenat sílící proud výzkumu nematerialistické stránky a posun k subjektivnímu vnímání a hodnocení kvality života samotného individua.

Ontarijská rada sociálního rozvoje (Massam 2002 in Ira 2008), definovala kvalitu života jako produkt vzájemného působení mezi sociálními, zdravotními, ekonomickými a enviromnetálními podmínkami, které ovlivňují lidský a sociální rozvoj. Suzan Cutter (1985

in Ira 2008), známá americká geografka, definuje kvalitu života jako individuální štěstí anebo spokojenost s vlastním životem a prostředím, které zahrnují potřeby tajné tužby, životní žebříčky hodnot a ostatní hmatatelné i nehmotné faktory, které vytvářejí všeobecný blahobyt. Rewick a Brown (in Ira 2008) označují kvalitu života jednoduše jako dobrý život jednotlivce. Světová zdravotnická organizace WHO (in Ira 2008) zavedla definici kvality života jako individuální percepci člověka nebo jeho pozice v životě v kontextu kulturních a hodnotových systémů, v kterých žije a ve vztahu k jeho záměrům a očekáváním. Clark (in Ira 2008) tvrdí, že: „Kvalita života jednotlivce je významně ovlivněna jeho sociálním prostředím.“ Gajdoš (in Ira 2008) interpretuje kvalitu života jako komplex dimenzí lidského života a podmínek jejich dosahování. Též vidí těsné propojení mezi kvalitou života a osobními preferencemi, z kterých kvalita vyplývá.

Rozvoj kvality života souvisí též s rozvojem náboženství a duchovnem. O kvalitě života se mluví i v duchovních kruzích mnohých církví. Například biskup Elio Sgreccia (in Adámek, Němec 2007), předseda papežské Akademie pro život tvrdí, že představa o "kvalitě života", založené na finančním blahobytu, orientaci na požitek a etickém sekularismu, zatemňuje posvátnost života. Kvalitu života charakterizoval jako ekonomickou efektivitu, konzumismus, tělesnou krásu a potěšení, jež zanedbávají hlubší - meziosobní, duchovní a náboženskou - dimenzi lidské existence. Dále upozorňuje na jistou selekci lidí, neboť tam kde je kvalita života nízká, nestojí za to žít nadále.

Velice originální názor má německý vědec John Komlos z Mnichovské univerzity (in Adámek, Němec 2007). Tvrdí, že kvalita života se pozná podle vzrůstu, neboť skutečná kvalita života se z dlouhodobého hlediska pozná především z průměrné výšky populace, zejména její mužské části. Poukazuje na to, že výška postavy člověka souvisí s opravdu kvalitním životem souvisejícím s nákupem kvalitních potravin, dobrých stravovacích návyků a špičkové lékařské péče. Podle tohoto měřítka jsou na tom nejlépe Holanďané a lidé ze skandinávských zemí, kde je populace nejvyšší. Je ho výzkum se zaměřil i na Američany, kteří prý byli před stoletím vyšší než Evropané, zatímco dnes je to obráceně. Komlos si to vysvětluje nedostatkem zdravých potravin, nerovnoměrným rozložením bohatství a především tradičním americkým stylem „hamburgerového stravování“. Dále se zajímal o rozdíly mezi západní a východní Evropou, kde zjistil, že mezi mladými „východními a západními“ Němci je rozdíl 4 centimetry, zatímco u starších generací je rozdíl větší.

Při zkoumání kvality života je nutné vzít na vědomí tyto aspekty (Koudelková, 2002, in Adámek, Němec 2007):

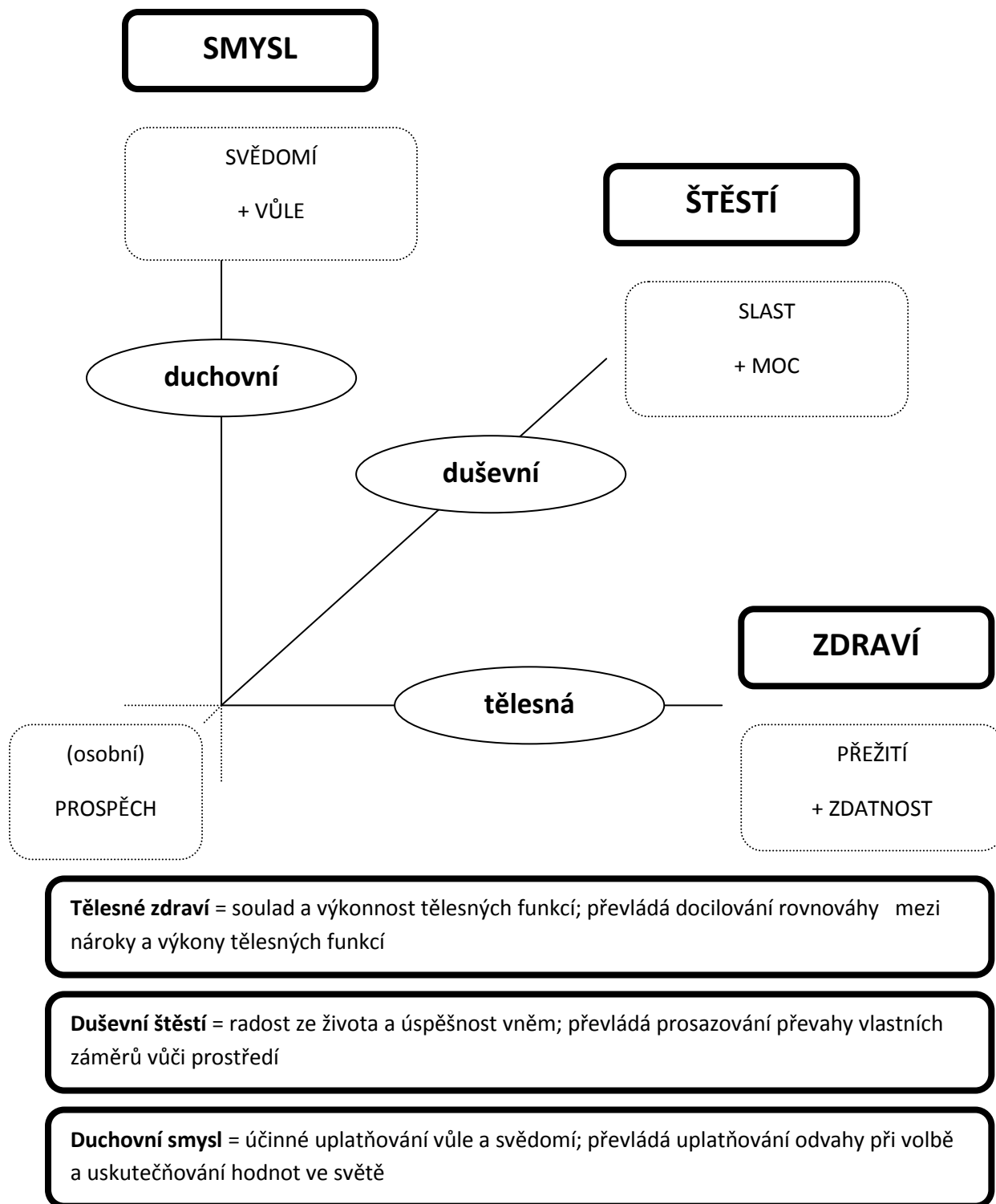
- Složitost interakci jedince s prostředím, ve kterém žije a působení faktorů prostředí samotného.
- Zjištění faktorů působící na kvalitu života nejvíce, ve smyslu pozitivním tak i obráceném, které vytvářejí překážky.
- Vytvoření míry jedince, kdy je schopen se sám sebe ovládat a řídit svůj život.
- Generický přístup ke kvalitě života, který lze aplikovat jak na populaci obecně (bez užších specifikací), tak na specifické populační vzorky.
- Váha, jakou jednatelce připisuje kvalitě vlastního života, např. důležitost jakou přisuzuje jednotlivým aspektům a míra spokojenosti s nimi.
- Široké spektrum domén (oblastí) života jednotlivce, které však musejí být společné všem lidem bez ohledu na jejich eventuální zdravotní problémy či postižení, jakožto podstata chápání kvality života v obecném slova smyslu

Kvalita života se též objevuje napříč všech geografických úrovní od globální až po regionální. Na státních úrovních se podle V. Iry (2008) věnují této problematice například tyto autoři Giannas et al. (1999), Henderson et al. eds. (2000) na úrovni teritorii pak Boyer a Savagen (1981), Royuela a Artis (2006), Murgaš (2007), na úrovni městských a menších částí Spišiak a Danihelová (1998), Rogerson et. al. (1989), Pacione (1986) a Andráško (2006)

Celkově zkoumání kvality života je možné rozdělit na dvě dimenze. A to objektivní a subjektivní. Obě tyto dimenze jsou navzájem provázané. Objektivní hledisko se využívá tam, kde jsou k dispozici data. Zde se především uplatňuje vliv podmínek na život. Nejčastěji sociálních, ekonomických či environmentálních podmínek. Mnoho autorů se domnívá, že objektivní podmínky nevyjadřují skutečnou kvalitu např. Van Kamp et al. (2003 in Ira 2008) a další tvrdí že kvalita života není determinována objektivním prostředím, ale poznáním tohoto prostředí lidmi. Pochopení kvality prostředí je ovlivněno úsudky nežli objektivními charakteristikami. Subjektivní dimenze se zaměřuje spíše na vnímání pocitů, názorů či postojů člověka. Důležité je, jak se tyto dimenze navzájem ovlivňují nebo která má větší význam. Například Pacione (2003b in Andráško 2007) zastává názor, že subjektivní část je nadřazenější té objektivní. Massam (2002 in Andráško 2007) definuje subjektivní kvalitu jako

individuální kvalitu života, životní uspokojení, subjektivní kvalitu života. Objektivní kvalitu dělí na dvě úrovně. První jako kvalitu místa a environmentální kvalitu. Za hlavní považuje osobní zážitek či zkušenost daného jedince. Další jako je např. Charnes et al. (1973 in Andráško 2007) se snaží upozornit na relativní vztah obou dimenzí. Čili to, co je pro někoho špatné, je pro druhé dobré a obráceně. Objevují se názory, že obě dimenze jsou naprosto na sobě nezávislé.

Sociolog Jozef Džuka (2004) se domnívá, že lze rozlišit teorii kvality života na subjektivní kvalitu života, která se zakládá na individuálních úsudcích hodnocené podmínky života osoby a subjektivní pohodu, jenž prezentuje emocionálním systémem hodnocené podmínky vlastního života (frekvence pozitivních a negativních emocí). Přitom objektivní kvalita života z hlediska psychologického není oblastí výzkumu. Karel Balcar načrtl jednoduché schéma kvality života (viz. obr.1), které je založeno na třech hlavních sférách ovlivňující kvalitu života.

Obr. 1: Vnitřní rozměry člověka - Kvality (stránky, dimenze) lidského života – jejich motivační vodítka a hodnotové zacílení ve vztahu člověka ke světu a k sobě samému

Zdroj: Karel Balcar in Payne 2005

3.1.2 Měření kvality života

Měřit kvalitu života a najít určité měřítko posuzování je velmi obtížné. Ovšem v některých publikacích přicházejí autoři s některými měřítky, indikátory, indexy, faktory, které vyjadřují kvantitu i kvalitu života. Např. Kováč (2004 in Adámek, Němec 2007) na základě početných kritérií vytvořil model kvality života, který obsahuje tři úrovně: bazální (všelidskou), individuálně specifickou (civilizační) a elitní (kulturně duchovní). Každá úroveň se skládá z dalších šesti částí a celý model je zastřešen smyslem života chápan jako lidským konáním. Celý Kováčův model obsahuje různá kritéria, jako jsou například: bezproblémové stárnutí, úroveň kultivace osobnosti, společenské uznání, úroveň materiálního a sociálního zabezpečení, životní prostředí a mnoho dalších.

Maier a Tödtling (1998, in Ira 2008) se domnívají, že kvalitu života není možno měřit jediným ukazatelem. upozorňují před technokratickými řešeními zabezpečování života ze dvou důvodů. Prvním je absence metodologických předpokladů zabezpečení kvality života a dalším je malá možnost naplňování složitých a komplexních socioekologických systémů.

Mezi významná měření kvality života patří různě organizace jako je například UNDP (United Nations Development Programme) která každoročně od roku 1990 vydává zprávu o Lidském rozvoji uveřejňuje svoje vlastní měření kvality života, které je známo jako index lidského rozvoje. Tento index je vypočítáván podle tří kategorií faktorů: lidské zdraví, úroveň vzdělanosti a hmotná životní úroveň. Tento systém je v dnešní době velmi dobře propracován a zobrazuje současný stav kvality života různých skupin obyvatel, regionů apod. Mezi další významná měření patří Průzkum kvality života v Evropě (European quality of life survey – EQLS) Mercerův celosvětový výzkum kvality života (prováděný společností Mercer Human Resource Consulting. Hodnocení kvality života je založeno na detailním hodnocení 39 kritérií kvality života. K měření kvality života ve městech se používá i tzv. living index – závisí na kvalitě a ceně bydlení v jednotlivých lokalitách. Ještě je možné zmínit třeba Průzkum spokojenosti s vlastním životem (Eurobarometr) (www.holas.xf.cz/vse)

3.1.3 Kvalita života v geografii

Geografie chápe kvalitu života jako součet kvalit života jednotlivců v daném prostoru. Z geografického hlediska je důležité si vyjasnit rozdíly mezi geografii a samotnou kvalitou života. Ačkoli prostor každého jedince je odlišný, existuje množství území, kde se střetávají či koncentrují lidské aktivity. Zde můžeme uvést například výzkum kvality života lidí obývajících určitý vymezený prostor. Například města, části či čtvrtě. Helburn (1982 in Andráško 2007) a Van Kamp et al. (2003 in Andráško 2007) tvrdí, že kvalita života se vždy vztahuje k určité geograficky vymezené oblasti. Přičemž se místo do místa mění. V těchto pohledech názorů je víceméně jasné, že uplatnění geografie při výzkumu kvalit života je jednoznačné. Jedná se především o vlastnost geografie analyzovat prostorové rozložení ale i procesů, z kterých pak lze vytvořit určitou syntézu a vyslovit závěry. Díky geografii je možné ukázat na prostorovou diferenciaci kvality života v prostoru. Dalším přínosem geografie do výzkumu je fakt, že zde zakomponovala územně-sociální ukazatele, které sledují sociálně prostorové vazby kvality života (Johnston et al. 1994 in Ira 2008). Podle Andráška (2007) nemusí geografie nutně zkoumat daný aspekt kvality života oběma dimenzemi, ale postačí si i s jednou z nich. Ačkoli kombinací obou metod je možné dosáhnout velmi kvalitního řešení dané problematiky, tak dosažení tohoto výsledku může být velmi komplikované, především na dostupnost a povahu relevantních údajů.

3.2 Bydlení

Bydlení představuje významný rozvojový faktor celé společnosti a velmi často i osudovou okolnost pro život jednotlivých občanů (Kuta, Kuda 2005). Bydlení je možno rozdělit na tři okruhy a to: životní prostor, kvalitu bydlení a okolí včetně vybavenosti. Podle výzkumů, které jsou prováděny na základě různých šetření, lze kvalitu bydlení označit jako souhrn subjektivního vnímání pocitů spojeným s bydlením. Ty jsou postaveny na objektivních materiálních předpokladech. Nejpálčivějšími problémy je většinou bydlení mladých lidí a bezdomovectví, vznikající z různé úrovně přístupu k bydlení či nízké dostupnosti bydlení. Proto se neustále provádějí nejrůznější analýzy, které se snaží zjišťovat současné trendy v bydlení a následně pak problémům s bydlením předcházet. (Adámek, Němec 2007)

Bydlení není jen materiální prostředí ale má významný vliv pro sociální proces. Velmi často je má rozhodující vliv na život jednotlivce. Spočívá už v tom, že v tomto prostředí člověk vyrůstá, má s ním spojeny pocity domova a vazby na svůj vlastní domov. Mezi nejzákladnější funkce bydlení patří například biologické funkce – spánek, osobní hygiena, péče o nemocné,

rozmnožování, hospodářské funkce jako je tvorba jídla či uklízení, funkce společenské-zábava, návštěvy vlastní koníčky, odpočinek. (Kuta, Kuda 2005)

Podle norem ČSN 73 4301 musí mít místnost plochu alespoň 8 m², jediná obytná místnost musí mít minimální rozlohu 16 m². Kromě parametrů týkající se rozlohy, musí byt splňovat také další parametry jako je dostatečné přímé denní osvětlení, přímé větrání a vytápění s možností regulace tepla. Dále světlá výška stropů u bytových domů musí splňovat normu 2600 mm, u rodinných domů postačuje výška 2500 mm. Mezi další požadavky normy patří minimální šířka obývacího pokoje, která je stanovena na 3300 mm a minimální šířka jednolůžkové ložnice na 1950 mm (dvoulůžková 2400 mm) plocha jednolůžkové ložnice nesmí být menší než 8 m² (dvoulůžkové ložnice 12 m²) Mezi základní prostory bytu musí patřit vstupní místnost, prostor pro WC a vykonání osobní hygieny, dále prostory určené pro vaření, uskladnění potravin či úklidových místností. (Skřivan 1999)

3.3 Metody práce

3.3.1 Vymezení zájmového území

Olomouc je statutárním a zároveň i krajským městem Olomouckého kraje. Rozkládá se v Hornomoravském úvalu v údolní nivě řeky Moravy při soutoku s Bystřicí a pravostranným přítokem Mlýnským potokem. Město je uzavřeno do protáhlé sníženiny ve směru severozápad - jihovýchod. Olomouc leží v teplé klimatické oblasti, která při východním okraji přechází v mírně teplou. Střed města Olomouce leží v nadmořské výšce 218 m n.m. na zeměpisných souřadnicích 49°35' severní šířky a 17°15' východní délky. Nejnižším bodem Olomouce je řeka Morava na v jižní části Olomouce - 208 m n.m. Naopak nejvyšším bodem je severovýchodní část města 420 m.n.m. (www.risy.cz), (www.olomouc.eu)

Z hlediska dopravní dostupnosti je Olomouc je s ohledem na její vnitrozemskou polohu vynikající. Olomouc je napojena na rychlostní komunikaci R46 a R35. Olomouc je rovněž důležitým železničním uzlem s hlavním nádražím v blízkosti centra města. Olomoucí probíhá důležitý železniční tah probíhající k jihu na Brno a Břeclav, severovýchodně na Ostravu a severozápadním směrem na Prahu. (www.olomouc.eu)

Olomouc má celkovou rozlohu 10 33 ha, je evidováno 26 částí obcí, 785 ulic, 12 534 adres. (<http://aplikace.mvcr.cz>) V obci je k trvalému pobytu (nebo jakémukoliv platnému pobytu

cizince, azylanta) přihlášeno 100 373 obyvatel (k 1. 1. 2009). Z toho počet mužů je 47 480 a 52 893 mužů. (ČSÚ 2009)

Jedná se tedy o páté největší město České republiky podle počtu obyvatel. Olomouc byla v minulosti vedle Brna historicky politickým centrem Moravy, dnes v Olomouci sídlí Univerzita Palackého a arcibiskupství, město je tedy pro celou Moravu centrem duchovní správy a vzdělanosti.

Město Olomouc se člení na 26 částí, které vlastně kopírují původní historické obce, než byly připojeny k samotné Olomouci. Zároveň bylo vytvořeno 27 členných komisí městských částí, které tvoří pojítka mezi obyvateli a vedením města. Každá komise má 7 až 11 členů. Komise nejsou voleny občany, jsou zřizovány a zároveň mohou být zrušeny Radou města Olomouce. Zároveň slouží i jako poradní a iniciativní orgán pro Radu města Olomouce. (www.olomouc.eu)

Obr. 2: Městské části Olomouce (čísla odpovídají níže uvedenému textu)

1 Bělidla 2 Černovír 3 Droždín 4 Hejčín 5 Hodolany 6 Holice 7 Chomoutov 8 Chválkovice 9 Klášterní Hradisko
10 Lazce 11 Lošov 12 Nedvězí 13 Nemilany 14 Neředín 15 Nová Ulice 16 Nové Sady 17 Nový Svět
18 Olomouc 19 Pavlovičky 20 Povel 21 Radíkov 22 Řepčín 23 Slavonín 24 Svatý Kopeček 25 Topolany
26 Týneček

Město Olomouc má velmi dlouhou historii. Díky vynikající poloze ovlivněné teplým klimatem a úrodnými nívnými půdami řeky Moravy, bylo území dnešní Olomouce osídleno pravděpodobně někdy před 10 000 až 40 000 lety. Podle archeologických nálezů se patrně jednalo o zemědělce ze sídliště kultury s volutovou keramikou. Později zde byly taktéž Keltové a Germáni. Velký význam pro osídlování Olomouce byla přítomnost obchodní stezky spojující dunajskou Kremži a východní Evropu. Kdy přesně byla Olomouc založena, se přesně neví, neboť se zakládací listina do dnešních dnů nedochovala. První zmínka o Olomouci jako hradě je z roku 1055 v Kosmově kronice. Rozvoj města souvisel s příchodem mnišských řádů a založením moravského biskupství v roce 1063. Důležitou roli při výstavbě a obraně města hrály hradby, které pochází patrně už z roku 1283.

V dobách vlády Lucemburků zažívá Olomouc rozkvět. V roce 1352 bylo označeno za hlavní město tehdejší Moravy. Velkou ránou pro rozvoj města byl velký požár založený uherskými vojsky v roce 1469 a dalším v roce 1492, kdy vyhořela více než třetina tehdejšího města.

Další rozvoj zažila Olomouc na přelomu 15. a 16. století. Započala výstavba nových hradeb. V roce 1642 byla Olomouc dobyta Švédy. Po osmi letech jejich působení byla Olomouc naprosto zpustošena. Počet obyvatel z původních 30 000 klesl zhruba na pouhých 1675. Dalšími ranami byl další ničivý požár či v roce 1709 třeba morové rány. Město se však vzchopilo.

Od poloviny 18. století probíhala další výstavba mohutného opevnění, jehož stavba byla završena tereziánskou dobou, kdy bylo město pouze jednou dobývanou pruskými vojsky. Pro další rozvoj města měly však hradby spíše brzdící význam. V roce 1841 bylo město napojeno na železniční síť. Velký stavební rozmach pak propukl až po roce 1894, díky zrušení statutu pevnostního města. Roku 1899 vyjela do města první tramvaj.

Do roku 1918 byl původní katastr města o výměře 53 hektarů rozšířen na 300 hektarů o území vně hradebního systému. V roce 1919 vznikla připojením dvou měst: Hodolan a Nové ulice a jedenácti obcí : Bělidel, Černovíra, Hejčína, Chválkovic, Lazců, Nových Sadů, Nového Světa, Neředína, Pavloviček, Povlu a Řepčína tzv. Velká Olomouc. Díky tomu získalo město výraznou část českého obyvatelstva. Poslední velkou zkouškou pro město byla ničivá povodeň v roce 1997, jejíž zaplavila více než třetinu města, především městské části ležící na březích Moravy, nejvíc asi Černovír, Nové Sady a Lazce. (www.olomouc-tourism.cz)

Jak již bylo zmíněno v úvodu, na území města Olomouce se výraznější výzkumy kvality života nekonaly. Za zmínku stojí například článek Vybrané aspekty kvality života Olomouce

a blízkého zázemí (Kladivo et al. 2008). Podle nejnovější průzkum kvality života, který prováděl známý deník Mladá Fronta Dnes, se Olomouc spolu s Českým Krumlovem v žebříčku kvality života umístila za Prahou na druhém místě s indexem kvality života 99,6. Do srovnání bylo zahrnuto 50 kritérií, která se dala zjistit z veřejně dostupných zdrojů. Výsledek je však mírně zkreslující, protože pouze tři pětiny údajů se týkají samostatného města, zbytek je za okres. Jednotlivá kritéria mají různou váhu, která vychází z předchozího srovnání MF DNES provedeného před dvěma lety, kdy byly váhy konzultovány s odborníky na sídelní geografii. Na základě zisků v jednotlivých kategoriích je sestaven tzv. index kvality života, v němž nejlépe hodnocená oblast získává 100 bodů. Mezi kritéria, která byla zahrnuta například nezaměstnanost, počet nových bytů, průměrná mzda, kriminalita, znečištění ovzduší a další. (Lysoněk, Štalmach 2009)

3.3.2 Výběr indikátorů

Indikátory vlastně nahrazují klíčové oblasti určité kvality života. Indikátory se zabýval Hanušin et al. (2000 in Andráško 2007), který definoval indikátor jako ukazovatel, jenž představuje údaj nebo hodnotu různého charakteru, která vyjadřuje okamžitý stav nebo úroveň změny sledovaného jevu. Výhodou indikátorů při zkoumání kvality života spočívá v tom, že umožňují vidět celkový obraz jevu prostřednictvím náhledu na jeho malou, ale důležitou a určitým způsobem typickou či reprezentativní část jevu. (Huba et al. 2000 in Andráško 2007).

Pacione (2003b. in Ira 2008) uvedl že, geografie musela zavést koncept teritoriálních sociálních indikátorů na identifikaci a analýzu sociálně prostorových variací kvality života na různých úrovních geografie, od globální až po lokální úroveň. Při volbě indikátorů je dobré přihlídnout k indikátorům v jiných pracích a studiích. Ty se pak mohou navzájem porovnávat. Při výběru vhodného indikátoru je nutné dbát na výběr kvalitních a věrohodných zdrojových údajů. Právě dostupnost údajů patří mezi závažnou část při výzkumu kvality. Podle Wish (1986 in Andráško 2007) jsou ukazatelé při výzkumu mnohdy ovlivněny více dostupností dat nežli samotnou teorií či logikou. Kritérium výběru reprezentativních indikátorů je často vzájemně propojeno mezi výběrem zkoumání určité kvality života a samotným indikátorem. Též je důležité rozlišovat při výběru formální a obsahové kritérium. Obsahové je podmíněno

chápáním kvality života, kdežto formální předpokládá splnění základních podmínek, jakými jsou kvantifikovatelnost a statistická sledovanost jevu v delších časových intervalech. Hancock et al. (1999 in Ira 2008) dělí indikátory takto: determinanty, procesy a zdraví. Američanka Cutter (1985 in Ira 2008) zase rozdělila indikátory na tyto typy: indikátory, které charakterizují sociální prostředí, fyzicko-geografické a perceptuální. Marlin (1992 in Ira 2008) uvedl jako nejvýznamnější faktor zdraví pro potřeby pohledu obyvatelnosti měst v USA. Zabýval se především úmrtností, veřejnou bezpečností, ekonomickou výkonností, životním prostředím, zdravotnictvím, rekreací, školstvím a službami a veřejnou informovaností. Giannas et al. (1999 in Ira 2008) použili indikátor v analýze konvergence zemí Evropské unie mezi léty 1970 až 1990. Jednotlivým indexům jako byly třeba spotřebitelské ceny, počet televizorů na tisíc obyvatel atd. přiřadil panel expertů různé váhy.

V současnosti na světlo světa vystupují tzv. složené (agregované) indikátory, jež pomocí jediné hodnoty ukazují relativní porovnání v pokroku jednotlivých zemí. Mnohdy jsou také brány jako alternativa ke klasickým ukazatelům jako je hrubý domácí produkt.

V oblasti trvale udržitelného rozvoje jsou tyto agregované indikátory velmi vzácným jevem. Mezi hlavní problémy patří velký záběr a komplexnost problematiky, které ztěžují tvorbu ukazatelů, a vyvolává nejednoznačnosti v oblasti metodiky. Existují mnozí kritici této metody, (např. Helburn 1982, Rogerson 1995 in Andráško 2007). Ti tvrdí, že žádné numerická hodnota nemůže obsáhnout celkovou kvalitu života, neboť je to rozměr velmi komplikovaný. Proto je mnohdy lepší sledovat určitý aspekt kvality života nežli ho sledovat jako celek. Typickými příklady jsou například práce zaměřené na výzkum kvality bydlení, jenž bývá někdy označovaná jako základní pilíř pro kvalitu života (Amerigo a Aragonés 1997, DETR 1999, Jones 2002 in Andráško 2007). Bonaiuto et al. (1999 in Andráško 2007) se zaměřili na výzkum kvality života spojenou s prostředím bydlení v rozsáhlých urbanistických oblastech. Na Slovensku zkoumal vybavenost bytů jako jednu ze složek kvality života Ira (2003a in Andráško 2007). Ovšem toto nejsou jediné práce zaměřené na jediný aspekt, Existuje jich celá řada. Například na aspekty zdraví se soustředil (napr. Hancock 2000 in Andráško 2007), na vzdělání (Glenn a Weaver 1981, Shinn 1986 In Andráško 2007), nebo na náboženství a víru (Hadaway 1978, Poloma a Pedleton 1990 in Andráško 2007). Mezi jejich kritiky patří. Zhu (2001 in Andráško 2007) prezentující názor, že zkoumání jen částí kvality životem, je naprosto nedostačující.

Na úrovni České republiky jsou souhrnné indikátory velmi omezené. Mederly, Topercer a Nováček (2004) žádné zaměření ani výsledky zaměřené tímto směrem nenašli. Teprve až tito

autoři spolu s Potůčkem et al. (2002 in Mederly et al. 2004) se pokusili zavést tyto indikátory i u nás. Jejich práce se především zaměřila na regiony ČR a jejich srovnání v čase i prostoru. Celá práce pak byla vydána formou souhrnného regionálního indexu kvality života publikaci Národní zprávy o lidském rozvoji pro Českou republiku (Potůček et al. 2003 in Mederly et al. 2004). Vagač et al (2000 in Mederly et al. 2004) se pokusili o vyjádření těmito indikátory v regionálních rozdílech kvality života na území Slovenské a Maďarské republiky. Velmi přínosnou práci v oblasti vývoji a metodiky těchto indikátorů přináší Evropská komise (EC Jonit research centre 2002). Která zevšeobecnila a vytvořila konkrétní indikátory.

Pořadí závislostí při výběru jednotlivých indikátorů od výběru klíčových oblastí zkoumání kvality života navrhl ve své práci Andráško (2005 in Andráško 2007). Při výběru je nutné rozlišit, zdali indikátor zastupuje pouze jednu oblast kvality života nebo více oblastí. Dále vystupuje otázka klasifikace jednotlivých indikátorů. Pacione (2003b in Andráško 2007) navrhuje stanovení určité úrovně specifičnosti, tzn. všeobecnosti indikátorů vzhledem k objemu lidského života, který zahrnují. Hancock et al. (1999 in Andráško 2007) navrhuje, aby byly indikátory rozděleny do tří základních kategorií: společnost, ekonomika a prostředí. Toto dělení se uplatňuje především v programech trvalé udržitelnosti. Dnes se spíše používá koncepce rozdělení na základě dvou dimenzí, které už navrhoval Charnes et al (1973 in Andráško 2007). Upozorňuje, že zatímco objektivní indikátory, vycházející z dat, měří aspekty prostředí, subjektivní indikátory zaujímají spíše kritický postoj člověka vůči aspektům. Zdrojem pro tyto indikátory jsou většinou dotazníková šetření, prováděná s lidmi. Veenhoven (2001 in Andráško 2007) vidí spíše rozdíl v rovině hodnocení a měření. Objektivní indikátory měří faktory, které jsou nezávislé na subjektivním vnímání člověka, jsou prováděny externím pozorovatelem. Naopak subjektivní indikátory zahrnují subjektivní hodnocení. Většina autorů se pak shoduje, že nejlepší řešením je zkoumání kvality života pomocí obou indikátorů a jejich vzájemné porovnávání. Většinou tou však ve výsledku ukazuje na vzájemný rozkol. (Andráško 2007)

V této práci bylo zvoleno 14 indikátorů, které jsou vybrány ze dvou sfér.

Ze sféry týkající se bytového fondu byly vybrány následující:

- Podíl bytů s 1 a 2 členy (1)
- Podíl bytů s 3 a více členy (2)
- Podíl bytů v rodinných domech (3)
- Podíl domů vystavěných do roku 1919 (4)
- Podíl domů vystavěných mezi léty 1981-2001 (5)
- Podíl bytů připojených k internetu (6)
- Byty I. a II. kategorie (7)
- Byty III. a IV. kategorie (8)

Ze sféry socioekonomické byly vybrány následující:

- Podíl obyvatel v rozmezí let 0-14 (9), 15-59 (čili v produktivním věku) (10), nad 60 (poproduktivní věk) (11)
- Podíl obyvatel starších 15 let s neukončeným nebo základním vzděláním (12)
- Podíl obyvatel starších 15 let se středoškolským vzděláním (13)
- Podíl ekonomicky aktivních obyvatel (14)

Pozn. Čísla v závorkách uvádějí číslo indikátorů v tabulce uvedené v příloze

Tyto indikátory byly vybírány tak, aby měly co nejširší záběr, zkoumaného jevu. Navíc u bytového fondu byla snaha a rozlišení mezi starými a novými byty či kvalitními a méně kvalitními. Počet indikátorů byl nastaven tak, aby zhruba polovina vypovídala o obyvatelstvu a druhá o bydlení. Vybrat indikátory založené jen na údajích o bydlení, by nebylo zcela správné, neboť bydlení je úzce spjato s obyvateli, kteří jej obývají a žijí v něm své životy.

3.3.3 Ostatní metody

Celou práci předcházela zevrubný terénní průzkum oblasti, především byly prozkoumány středové oblasti Olomouce, ale i částečně okrajové části. Nejdůležitějším počinem této práce je tvorba shlukové analýzy.

Vícerozměrná shluková analýza

Tato metoda porovnávání je podle R.C. Tryona (1939) je postup formulovaný jako procedura, pomocí níž objektivně seskupujeme jedince do skupin na základě jejich podobnosti a odlišnosti. Cílem je hlavně seskupit některé z objektů nebo všechny objekty do skupin. Tato metoda se hodí především tam, kde objekty mají určitou tendenci se slučovat do skupin. Metody shlukové analýzy – klasifikace:

- Hierarchický přístup – je to systém podmnožin (shluků), kde jejich průnikem je buď prázdná množina, nebo jeden z nich. Pokud alespoň jednou nastane druhý případ je systém hierarchický. K hierarchickému shlukování lze přistupovat dvěma přístupy – rozlišujeme přístup divizní (vycházíme z celku, jednoho shluku, a ten dělíme) a aglomerativní (vycházíme z jednotlivých objektů, shluků o jednom členu, a ty spojujeme). Proces shlukování pak můžeme vyjádřit dendrogramem.
- Nehierarchické shlukování – je to systém, kde je průnik shluků prázdný, jedná se o disjunktní (nemají žádný společný prvek) množiny.

Typy výstupů shlukové analýzy:

- Grafické – např. dendrogram
- Číselné – přiřadí se číslo ke každému objektu shluku
- Měření podobnosti a odlišnosti objektů

Shluková analýza vychází z podobnosti, resp. vzdálenosti objektů. Její kvantitativní vyjádření je jedním ze základních problémů clusterové analýzy. Volíme proto míry podobnosti, která závisí na typu proměnných, které jsou:

- nominální – např. profese
- ordinální – např. hodnocení výrobku
- poměrové – počet členů komunity
- intervalové – výška sněhu v cm
- binární – symetrické a asymetrické

(Řezanková 2007, Meloun et al.2005)

Aby bylo možno vytvořit shlukovou analýzu bylo nutné všechna data standardizovat, čili převést z absolutních hodnot do relativních. Data byla zpracována jak pro 26 místních částí tak i pro 75 urbanistických obvodů. Obvodů je ve skutečnosti 82, ale na 7 obvodech se

nenachází žádná trvale obývaná budova, tudíž nabývají nulových hodnot a pro tento výzkum, jsou nežádoucí. Většinou se jedná o obvody, na kterých se nachází průmyslové podniky, jiné neobývané budovy či jsou to zemědělské půdy. Důležité je, že data odpovídala již výše uvedeným 14 indikátorům. Samotná shluková analýza byla prováděna pomocí programu STATISTICA Cz verze 8.0. (softwarový program pro analýzu dat) od společnosti Stat Soft ČR s.r.o. (2007). Tabulka urbanistických obvodů či části spolu s indikátory byla převedena z MS Excelu do tohoto programu. Matice obsahovala 14 proměnných a 26 (75) případů. Pro vytvoření dendrogramu byla použita funkce Statistiky/vícerozměrné průzkumné techniky/Shluková analýza. Metoda shlukování byla zvolena spojování (hierarchické shlukování), pravidlo slučování bylo vybráno úplné spojené a pro míru vzdálenosti Euklidovské vzdálenosti. Následně byl vybrán vertikální třásňový graf. Poté byl zobrazen výsledný dendrogram. Nyní nastal důležitý prvek výběru vzdálenosti spoje. Pro zkoumaných 26 městských částí byla vybrána vzdálenost 60. Pro urbanistické obvody byla vybrána vzdálenost 75. Menší vzdálenost sice zmenšuje nepřesnost při vytváření shluků, ovšem následně by muselo být vytvořeno mnoho menších shluků, proto zde uvedené vzdálenosti byly vybrány jako kompromisní. Z následného dendrogramu byly vybrány jednotlivé shluky. Čísla na vodorovné ose odpovídají jednotlivým městským částím. Tabulka, které byla použita, jako výchozí je uvedena v přílohách. Nejmenší shluky obsahují minimálně 4 obvody či části. Zbylé nezařazené části či obvody byly zařazeny a analyzovány ve skupině nezařazené. Za jednotlivé shluky byly pak vytvořeny průměry, srovnány extrémní hodnoty jak už maximální tak i minimální. Následně byly jednotlivé shluky komentovány samostatně. Jednotlivé shluky byly zakresleny do mapy, pro lepší prostorové pochopení jednotlivých vytvořených oblastí. Poté mohl být vysloven určitý názor na určité aspekty kvality bydlení v Olomouci.

4 DISKUZE

4.1 Demografická analýza

V této kapitole byly analyzovány údaje o obyvatelstvu jak na úrovni města Olomouce, tak i 26 městských částí. Do analýzy byly vybrány údaje o počtu, stáří a vzdělanosti obyvatel.

Tab. 1: Základní ukazatele o obyvatelstvu a bytovém fondu v městských částech Olomouce.

	městská část	počet obyvatel	Podíl na celkovém počtu obyvatel (%)	Obyvatelstvo do 15 let abs.	Obyvatelstvo nad 60 let abs.	index stáří (%)
1.	Bělidla	763	18,9	129	109	84,50
2.	Černovír	804	14,1	147	154	104,76
3.	Droždín	992	12,8	158	144	91,14
4.	Hejčín	2 003	9,5	267	498	186,52
5.	Hodolany	8 838	8,69	1205	2454	203,65
6.	Holice	3 911	8,61	619	592	95,64
7.	Chomoutov	933	6,72	159	169	106,29
8.	Chválkovice	2 266	3,81	261	684	262,07
9.	Klášteří	2 122	2,21	595	133	22,35
10.	Lazce	6 899	2,07	848	954	112,50
11.	Lošov	572	1,95	84	98	116,67
12.	Nedvězí	374	1,6	63	64	101,59
13.	Nemilany	884	0,97	121	159	131,40
14.	Neředín	9 747	0,96	1536	1819	118,42
15.	Nová Ulice	19 391	0,91	2418	5048	208,77
16.	Nové Sady	14 472	0,86	3139	1367	43,55
17.	Nový Svět	987	0,78	164	68	41,46
18.	Olomouc-	13 137	0,77	1995	2421	121,35
19.	Pavlovičky	436	0,74	79	56	70,89
20.	Povel	8 917	0,67	1086	1285	118,32
21.	Radíkov	252	0,56	30	54	180,00
22.	Řepčín	691	0,45	103	143	138,83
23.	Slavonín	1 643	0,42	231	235	101,73
24.	Svatý	794	0,36	97	181	186,60
25.	Topolany	317	0,31	27	70	259,26
26.	Týneček	462	0,25	83	82	98,80
	Olomouc	102 607	100.00	15644	19041	121,71

Zdroj: Statistický lexikon obcí České republiky 2005, ČSÚ, Praha, 2005. Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

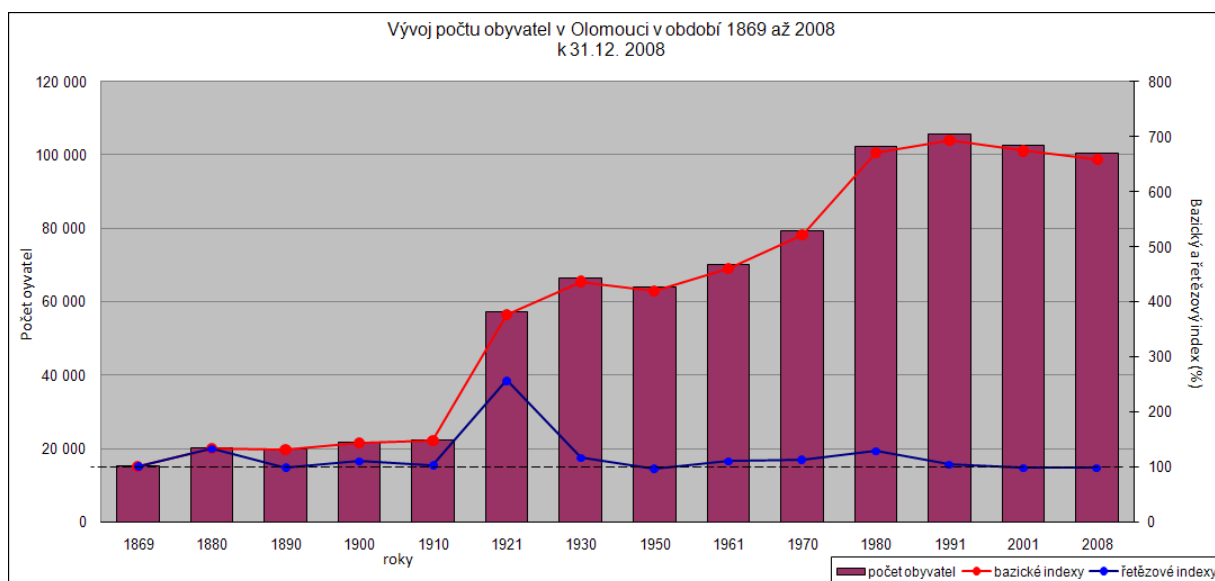
K 1. 3. 2001 mělo město Olomouc 102 607 obyvatel. Největší městskou částí byla Nová Ulice s 19 391 obyvateli. Počet obyvatel Nové Ulice tvořil 18,9 % z celkového počtu obyvatel. Dále ještě části Nové Sady a Olomouc přesahují svým počtem přes 10 000 obyvatel. Naopak

nejmenší městskou částí je Radíkov s pouhými 252 obyvateli, což na celkovém počtu obyvatel činí pouze 0,25 %. Index stáří vyjadřuje kolik je v populaci obyvatel ve věku 60 let a více na 100 dětí ve věku 0-14 let. Hodnota indexu činí v celé Olomouci 121,71 což znamená, že ve městě je o 3397 obyvatel starších 60 let, než obyvatel mladších 15 let. Částmi kde převažují obyvatelé pod 15 let nad obyvateli nad 60 let jsou Klášterní Hradisko, Nový Svět, Nové Sady, Pavlovičky, Bělidla, Droždín, Holice a Týneček. V Klášterním Hradisku je index stáří nejnižší s hodnotou 22,35. Naopak úplně nejvyšší je ve Chválkovicích, kde je index stáří 262,07.

Tab. 2: Vývoj počtu obyvatel v Olomouci v období 1869 až 2008

rok	počet obyvatel	bazický index	řetězový index
1869	15 229	100,00	100,00
1880	20 176	132,48	132,48
1890	19 781	129,89	98,04
1900	21 707	142,54	109,74
1910	22 245	146,07	102,48
1921	57 206	375,64	257,16
1930	66 440	436,27	116,14
1950	63 878	419,45	96,14
1961	70 071	460,12	109,70
1970	79 416	521,48	113,34
1980	102 112	670,51	128,58
1991	105 537	693,00	103,35
2001	102 607	673,76	97,22
2008	100 373	659,09	97,82

Zdroj: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I., ČSÚ, Praha 2006, vlastní výpočty

Obr. 3: Vývoj počtu obyvatel v letech 1869 - 2008

(Pramen: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I., ČSÚ, Praha 2006, vlastní výpočty
RISY.cz: Portál regionálních informačních servisů)

Z následujícího grafu a tabulky je zřejmé, že počet obyvatel postupně rostl od roku 1869 do roku 1991. Největší nárůst byl v roce 1921, nedlouho poté co bylo k Olomouci připojeno několik obcí. Z původních 22 245 obyvatel v roce 1910 vzrostl počet obyvatel na 57 206 (1921). Mírný pokles nastal v roce 1950, což bylo pravděpodobně zapříčiněno odsunem německého obyvatelstva po roce 1945. V roce 1991 má Olomouc nejvíce obyvatel a to 105 537. Poté počet obyvatel mírně klesá, což souvisí s dlouhodobým trendem celkového úbytku obyvatel, především nízkou porodností. Na počátku roku 2009 je počet obyvatel mírně nad hranicí 100 000 obyvatel.

Tab. 3: Obyvatelstvo podle vzdělání (2001)

	Městská část	Počet obyvatel starších 15-ti let	Počet obyvatel starších 15-ti let se SŠ a VŠ vzděláním	Podíl obyv. se SŠ a VŠ vzděláním na obyv. starším 15-ti let (%)
1.	Bělidla	634	308	48,58
2.	Černovír	657	275	41,86
3.	Droždín	834	287	34,41
4.	Hejčín	1 736	876	50,46
5.	Hodolany	7 633	3 294	43,15
6.	Holice	3 292	1 333	40,49
7.	Chomoutov	774	320	41,34
8.	Chválkovice	2 005	785	39,15
9.	Klášteří Hradisko	1 527	683	44,73
10.	Lazce	6 051	3 230	53,38
11.	Lošov	488	157	32,17
12.	Nedvězí	311	82	26,37
13.	Nemilany	763	243	31,85
14.	Neředín	8 211	4 297	52,33
15.	Nová Ulice	16 973	8 843	52,1
16.	Nové Sady	11 333	5 758	50,81
17.	Nový Svět	823	319	38,76
18.	Olomouc-střed	11 142	5 654	50,74
19.	Pavlovičky	357	142	39,78
20.	Povel	7 831	3 824	48,83
21.	Radíkov	222	70	31,53
22.	Řepčín	588	209	35,54
23.	Slavonín	1 412	641	45,4
24.	Svatý Kopeček	697	355	50,93
25.	Topolany	290	79	27,24
26.	Týneček	379	170	44,85
	Celkem město Olomouc	86 963	42 234	48,57

Zdroj: Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

V městě Olomouci žilo k 1. 3. 2001 86 963 obyvatel starších 15-ti let. Z toho 42 234 obyvatel má středoškolské vzdělání s maturitou a vyšší. Což představuje 48,57 % obyvatel na celkovém počtu obyvatel. Částí s nejvyšším počtem obyvatel se středoškolským a vyšším vzděláním jsou Lazce, kde je 53,38 obyvatel s tímto vzděláním. Což je mírně nad olomouckým průměrem. Naopak nejmenší počet obyvatel středoškolským vzděláním a vyšším je v místní části Nedvězí, kde je takto vzděláno pouze 26,37 % zdejších obyvatel. Což je o více než 22 % pod olomouckým průměrem. Příčinou může být venkovský a periferní ráz části města, kdy při současných trendech se většina vzdělaných obyvatel spíše nachází blíže městskému centru.

4.2 Analýza bytového fondu

V této kapitole je věnována pozornost stáří bytů v bytových, rodinných domech. Jednak z hlediska výstavby v jednotlivých intervalech, tak i celkového stáří. Dále je analyzován celkový podíl domů bytových a rodinných v Olomouci.

Tab. 4: Byty v bytových domech v obdobích výstavby (2001)

	městská část	do 1919 (%)	1920 až 1945 (%)	1946-1980 (%)	1980-2001 (%)
1.	Bělidla	16,04	44,34	39,62	0
2.	Černovír	17,02	31,91	34,04	17,02
3.	Droždín	21,74	0	30,43	47,83
4.	Hejčín	10,23	6,05	73,07	10,65
5.	Hodolany	2,84	19,55	64,56	13,05
6.	Holice	5,28	7,42	70,06	17,23
7.	Chomoutov	0	0	0	100,00
8.	Chválkovice	10,46	6,86	72,55	10,13
9.	Klášteří Hradisko	1,18	0	13,49	85,33
10.	Lazce	0,82	9,51	47,91	41,76
11.	Lošov	-	-	-	-
12.	Nedvězí	0	0	60,00	40,00
13.	Nemilany	0	0	50,00	50,00
14.	Neředín	0	0,39	67,43	32,18
15.	Nová Ulice	5,73	7,23	81,72	5,32
10	Nové Sady	0,60	2,87	13,43	83,11
17.	Nový Svět	0	0,81	70,16	29,03
18.	Olomouc-střed	33,94	36,46	22,34	7,27
19.	Pavlovičky	23,71	56,70	9,28	10,31
20.	Povel	0,97	1,07	90,72	7,25
21.	Radíkov	-	-	-	-
22.	Řepčín	25,93	14,81	14,81	44,44
23.	Slavonín	0	0	43,82	56,18
24.	Svatý Kopeček	12,50	5,00	80,00	2,50
25.	Topolany	0	0	100,00	0
26.	Týneček	0	100	0	0
	Celkem Olomouc	7,55	10,99	55,84	25,62

Zdroj: Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

Více než polovina bytů nacházejících se v bytových domech, konkrétně 55,84 % všech bytů na území města Olomouce, pochází z období výstavby let 1946-1980. Tento stav jistě souvisí s velkou výstavbou panelových sídlišť v tomto období. Naopak nejméně bytů pochází z doby

před rokem 1919 a to pouze 7,55 %. Z městských částí pak nejstarší výstavbu má Olomouc-střed, kde 33,94 % bytů v této části pochází z nejstaršího období do roku 1919. Tento stav je dán historickou zástavbou v této části. Z let 1920-1945 má 100% zastoupení těchto bytů Týneček, v obdobích 1946-1980 pak Topolany a v nejmladší dekádě od roku 1981 do roku 2001 je to Chomoutov, kde započala nová výstavba. Lošov a Radíkov byty v bytových domech nemají vůbec, neboť jsou to především venkovská sídla.

Tab. 5: Byty v rodinných domech v obdobích výstavby (2001)

	Městské části	do 1919 (%)	1920 až 1945 (%)	1946-1980 (%)	1980-2001 (%)
1.	Bělidla	43,40	23,90	16,35	16,35
2.	Černovír	8,26	27,83	20,43	43,48
3.	Droždín	16,03	11,54	42,31	30,13
4.	Hejčín	20,31	56,92	11,08	11,69
5.	Hodolany	18,42	55,67	12,95	12,95
6.	Holice	13,18	30,07	33,95	22,80
7.	Chomoutov	6,38	14,29	35,87	43,47
8.	Chválkovice	17,08	38,39	19,96	24,57
9.	Klášteří Hradisko	9,47	37,89	18,95	33,68
10.	Lazce	7,28	56,96	16,49	19,27
11.	Lošov	15,14	10,27	48,65	25,95
12.	Nedvězí	22,22	18,18	40,40	19,19
13.	Nemilany	11,07	15,44	43,62	29,87
14.	Neředín	4,88	24,41	38,52	32,19
15.	Nová Ulice	12,50	64,34	12,87	10,29
16.	Nové Sady	11,78	46,00	20,67	21,56
17.	Nový Svět	13,73	27,45	32,35	26,47
18.	Olomouc-střed	37,72	34,95	10,03	17,30
19.	Pavlovičky	39,13	26,09	10,87	23,91
20.	Povel	15,00	47,73	13,64	23,64
21.	Radíkov	15,73	22,47	35,96	25,84
22.	Řepčín	36,28	31,86	14,16	17,70
23.	Slavonín	9,92	17,00	38,53	34,56
24.	Svatý Kopeček	22,65	15,47	40,33	21,55
25.	Topolany	30,97	7,96	33,63	27,43
26.	Týneček	6,67	17,33	55,33	20,67
	Celkem město Olomouc	15,57	35,21	25,83	23,39

Zdroj: Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

V městě Olomouci má největší zastoupení bytů v rodinných domech z období výstavby mezi lety 1920 až 1945. Podíl na celkovém počtu bytů je 35,21 %. Nejstarší byty (čili postavené do

roku 1919) je městská část Bělidla, kde je zastoupení 43,4 % z počtu všech bytů Bělidlech. Z období výstavby let 1920 až 1945 má největší zastoupení bytů část Lazce, kde je 56,96 % z počtu všech bytů v rodinných domů v Lazcích. V Týněčku převažují byty z let 1946-1981. Jejich zastoupení činí 55,33 % bytů v Týněčku. Největší část bytů v rodinných domech z let 1981 až 2001 má Chomoutov, kde na celkovém počtu zdejších bytů činí podíl 43,48 %. Z toho lze vyvodit závěr, že výstavba rodinných domů byla především doménou předválečných let, zatímco bytových domů let poválečných.

Tab. 6: Celkový počet bytů v Olomouci v obdobích výstavby (2001)

	Městská část	do 1919 (%)	1920-1945 (%)	1946-1980 (%)	1980-2001 (%)
1.	Bělidla	32,35	31,62	25,00	11,03
2.	Černovír	10,39	28,32	22,58	38,71
3.	Droždín	16,67	10,71	41,37	31,25
4.	Hejčín	14,18	26,88	47,72	11,22
5.	Hodolany	5,79	26,58	54,62	13,01
6.	Holice	9,09	16,96	54,26	19,69
7.	Chomoutov	6,31	14,11	35,44	44,14
8.	Chválkovice	15,16	26,61	39,02	19,21
9.	Klášteří Hradisko	2,31	5,34	14,57	77,78
10.	Lazce	2,00	18,23	42,02	37,75
11.	Lošov	15,14	10,27	48,65	25,95
12.	Nedvězí	18,49	15,13	43,70	22,69
13.	Nemilany	11,04	14,94	43,83	30,19
14.	Neředín	0,75	3,85	63,26	32,14
15.	Nová Ulice	6,19	10,96	77,15	5,70
16.	Nové Sady	1,60	6,66	14,04	77,70
17.	Nový Svět	3,99	8,55	58,97	28,49
18.	Olomouc-střed	34,59	35,65	21,37	8,39
19.	Pavlovičky	31,41	44,23	10,90	13,46
20.	Povel	1,85	4,05	85,78	8,32
21.	Radíkov	15,73	22,47	35,96	25,84
22.	Řepčín	35,27	29,46	14,73	20,54
23.	Slavonín	5,61	9,78	40,54	44,07
24.	Svatý Kopeček	22,14	11,81	50,55	15,50
25.	Topolany	29,66	7,63	36,44	26,27
26.	Týněček	6,58	18,42	54,61	20,39
	Celkem město Olomouc	9,31	15,65	49,83	25,22

Zdroj: Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

Největší podíl všech bytů na území města Olomouce, spadá do období výstavby 1946 až 1980. Na celkovém počtu bytů to činí 49,83 % všech bytů. Z městských částí má největší podíl těchto bytů část Povel - 85,78 % bytů v této části. Důvodem může být velké panelové sídliště, které zde v této době vyrostlo. Druhou největší skupinou jsou byty z let 1980-2001. Jejich podíl je čtvrtinový - konkrétně 25,22 %. Z městských částí má podílem 77,78 % bytů největší zastoupení Klášterní Hradisko. Což je dáno novou výstavbou především bytových domů.

Tab. 7: Počet bytů v Olomouci

	Počet bytů abs.	Počet bytů (%)
Bytů celkem v Olomouci	39 834	100%
Bytů v bytových domech	32 157	80,73
Bytů v rodinných domech	7 677	19,27

Zdroj: Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

Z celkového počtu bytů na území města Olomouce, se 80 % bytů nachází v bytových domech. Zbytek bytů (19,27 %) se nachází v rodinných domech. Příčinou tohoto vysokého nepoměru je fakt, že ve středových částech se rodinné domy nevyskytují a jsou zde zastoupeny domy bytové, dále pak od středu města se nacházejí rozsáhlá panelová sídliště, kde je koncentrovaná nemalá část obyvatel. Naopak vnější části jako je Lošov, Radíkov skýtají možnost výstavby rodinných domů, neboť bytové domy by narušily zdejší venkovský ráz krajiny.

Tab. 8: Průměrné stáří bytů v Olomouci (2001)

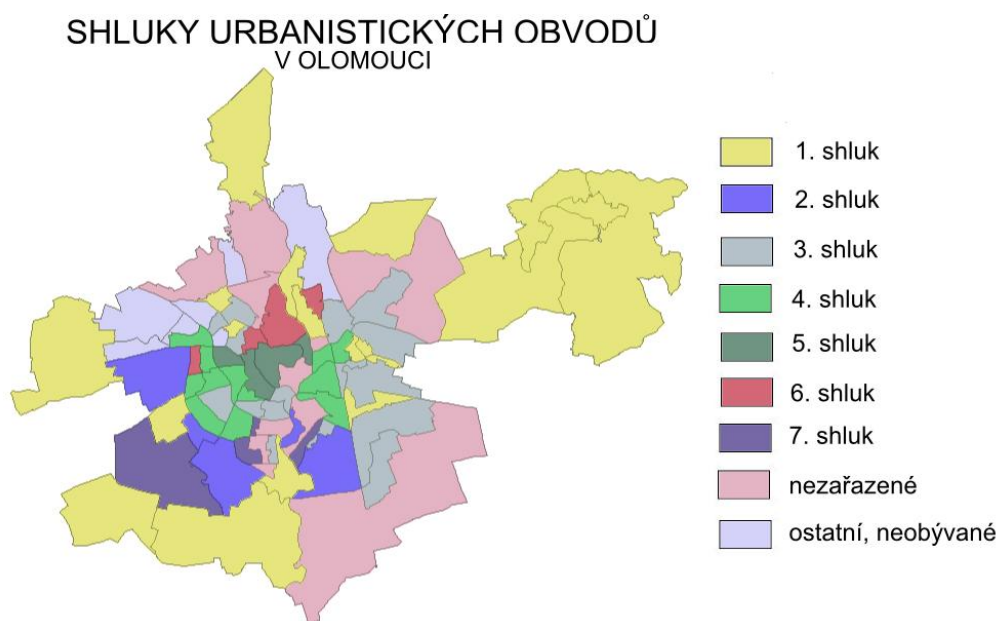
pořadí	městská část	průměrné stáří		
		celkem	rodinné domy	bytové domy
1.	Olomouc-střed	73,82	69,69	76,75
2.	Pavlovičky	68,35	62,39	76,00
3.	Řepčín	63,90	64,37	54,33
4.	Bělidla	63,09	63,00	73,56
5.	Hejčín	61,28	64,95	50,63
6.	Hodolany	58,32	62,87	49,39
7.	Chválkovice	54,71	54,59	57,71
8.	Nová Ulice	52,08	62,05	46,77
9.	Topolany	50,26	50,73	25,00
10.	Nedvězí	49,30	50,91	21,40
11.	Holice	49,09	48,73	51,27
12.	Radíkov	48,70	48,70	0,00
13.	Svatý Kopeček	47,82	47,41	44,33
14.	Lazce	47,33	52,23	38,27
15.	Nový Svět	44,15	48,18	25,19
16.	Povel	43,59	56,32	29,41
17.	Droždín	42,94	42,93	33,83
18.	Lošov	41,16	41,16	0,00
19.	Nemilany	40,83	40,84	14,00
20.	Týneček	40,02	39,75	73,00
21.	Nové Sady	39,19	50,98	27,59
22.	Černovír	38,37	37,97	43,33
23.	Slavonín	36,87	37,83	23,68
24.	Klášteří Hradisko	33,73	43,27	14,00
25.	Nefedín	33,19	33,58	31,76
26.	Chomoutov	32,36	32,46	3,00
celkem Olomouc		49,67	50,18	48,19

Zdroj: Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

Průměrné stáří olomouckých domů je 49,67 let. Rodinné domy jsou nepatrně starší. Jejich stáří je 50,18 let, zatímco bytové mají stáří 48,19 let. Nejstarší domy jsou v centru Olomouce, s průměrným stářím 73,82 let. Dáno je to historickou zástavbou této části města. Nejmladšími domy se může chlubit Chomoutov, kde průměrný věk domů je 32,16 let. Zde se také nachází nejmladší rodinné domy s průměrným stářím 32,46 roku a bytové domy staré 3 roky. (údaje se vztahují k roku 2001) Městské části Radíkov a Lošov bytové domy nemají vůbec a proto je u nich hodnota stáří 0,00 let. Ačkoli průměrné stáří není zrovna ideálním číslem, mnoho domů prochází postupnou rekonstrukcí. Panelové domy na sídlištích a vlastně celá sídliště prochází revitalizací, což by mělo přivést prodloužení životností všech domů.

4.3 Výsledky shlukové analýzy

Z výsledného dendrogramu, který je přiložen v příloze, byly urbanistické obvody rozděleny do 7 shluků (viz. obr. 4).

Obr. 4: Shluky urbanistických obvodů v Olomouci

Shluk 1: První shluk se skládá především z urbanistických obvodů ležící na periferii Olomouce. Velká část urbanistických obvodů leží ve venkovském osídlení. Z tohoto důvodů je pochopitelný největší podíl rodinných domů. Více jak čtvrtina postavených domů pochází z výstavby mezi léty 1981-2001. Celkem lepší průměr splňuje i připojení bytů k internetu. Nelichotivý je i vyšší podíl bytů III. a IV. kategorie. Velmi nízký podíl je taktéž mezi středoškolsky a vysokoškolsky vzdělanými lidmi.

Shluk 2: V tomto menším shluku je ze všech ostatních shluků nejvyšší podíl bytů, které obývají 3 a více lidí. Ze staré výstavby před rokem 1919 je zde domů minimum. Naopak převažuje nová výstavba. Ze sociální sféry je zde nejvyšší podíl počet obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším, naopak nejmenší se základním a neukončeným vzděláním. Nejvyšší podíl ze všech shluků má skupina obyvatel do 14 let, naopak nejmenší počet obyvatel starších 60 let. Vysoký je také podíl obyvatel ekonomicky aktivních.

Z těchto dat je možné říct, že tyto urbanistické jednotky obývají především rodiny s dětmi s vyšším vzděláním a též i větším finančním příjmem, čili si mohou dovolit bydlení v novějších kvalitních rodinných domech. Z geografického vymezení jsou to obvody, spíše na západním a jižním okraji města nebo spíše vzdálenějších částí od středu města.

Shluk 3. Tato skupina je poměrně průměrným shlukem. Nevyskytují se zde nějaké extrémní hodnoty. Za zmínku stojí více než třetinový podíl rodinných domů. Výstavba do roku 1919 je má téměř stejný podíl jako výstavba po roce 1981. Oba podíly mají zhruba zastoupení mírně přes 14 %. Vysokou úroveň má podíl ekonomicky aktivních obyvatel. Z geografického vymezení je tato oblast tvořena především oblastmi na východě města nacházející se za hlavním nádražím a také za centrálními oblastmi města. Většina obvodů se nachází na území částí Hejčín, Hodolany, Chválkovice, Pavlovičky, Holice, Nová Ulice a Nové Sady.

Shluk 4. V tomto shluku dominuje druhý největší podíl bytů, které obývá jedna nebo dvě osoby. Podíl rodinných domů je značně malý, tudíž převažují většinou bytové domy. Domů postavených do roku 1919 tak i po roce 1981 je minimum. Tato oblast má druhý nejvyšší podíl obyvatel nad 60 let ze všech shluků, což se promítá do nižších podílů lidí ekonomicky aktivních, v produktivním i předproduktivním věku. Pro tuto oblast jsou charakteristické starší bytové domy bez novější zástavby. Z urbanistických obvodů zde převažují především jednotky nacházející se v centrálních částech města jako je Olomouc-střed, Hodolany či Nová Ulice.

Shluk 5. Pro tuto oblast shluku je typický velký podíl domů postavených před rokem 1919. Především obvody nacházející se v části Olomouc-střed. Výrazně větší podíl mají byty, které obývá jedna nebo dvě osoby. Podíl bytů připojených k internetu je relativně vyšší. Celkově tato oblast patří mezi ty s vysokým podílem kvalitních bytů prvních dvou kategorií. Vyšší podíly nabízí i obyvatelé starší 60 let a středoškolsky vzdělaných s maturitou. Na druhou stranu se v těchto obvodech vyskytuje nižší podíl obyvatel se základním neukončeným vzděláním a také ekonomicky aktivních obyvatel. Tato oblast je především vymezena centrálními obvody nacházejícími se v části Olomouc střed a jeden obvod v Nové Ulici.

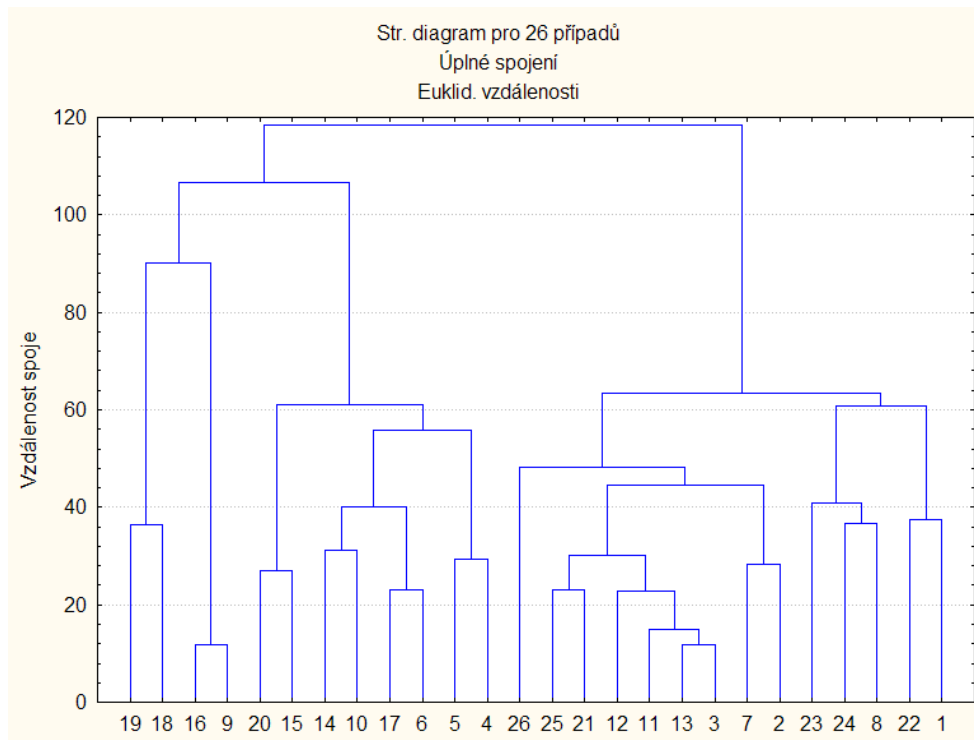
Shluk 6. V této skupině má velký význam na kvalitu bydlení nejvyšší podíl bytů připojených k internetu, je zde malý podíl rodinných domů a domů postavených před rokem 1919. Naopak je zde poměrně vyšší podíl bytů postavených po roce 1981. Celkově jsou zde velmi kvalitní byty, co se týče kategorií bytů. Z obyvatel je zde nejvyšší podíl ekonomicky aktivních

obyvatel. Také je zde vyšší podíl v produktivním a poproduktivním věku. Na druhou stranu je v tomto shluku nejmenší podíl obyvatel do 14 let ze všech ostatních shluků. Vyšší podíly nabízí i kategorie obyvatel se základním a neukončeným vzděláním. Tato oblast je spíš charakteristická novější zástavbou bytových domů s obyvatelstvem ekonomicky aktivním v produktivním věku a nízkým podílem obyvatel do 14 let. Z geografického vymezení je tato oblast „rozdrobena“ na samostatné obvody v jednotlivých částech města nacházejících se blíže ke středu města.

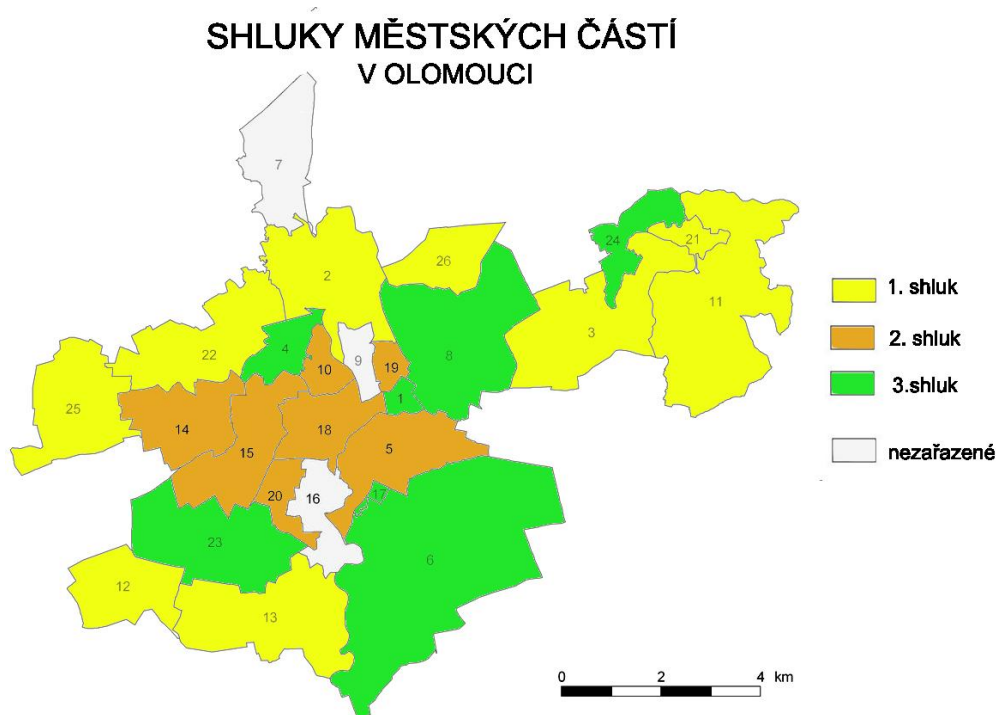
Shluk 7. V tomto shluku dominuje největší podíl bytů, které obývá jedna nebo dvě osoby. Domy pocházející z výstavby po roce 1981 tvoří 75% podíl. Velmi malý podíl tvoří domy postavených do roku 1919. Podíl bytů připojených k internetu je také menší množství. Také je zde největší podíl bytů 3. a 4. kategorie. Z obyvatel je zde největší zastoupení lidí se základním a neukončeným vzděláním. Se středoškolským a vyšším vzděláním je zde nejmenší podíl obyvatel ze všech urbanistických obvodů. Nejvyšší je také podíl obyvatel nad 60 let. Což se projevuje v nejmenším podílu obyvatel v produktivním věku a taky v ekonomické aktivitě, která patří k nejnižší. Celkově by se tato oblast dala označit jako oblast spíše starších osamocených obyvatel, kteří obývají novější bytové domy

V nezařazené skupině se nacházejí obvody, které nevytvořili shluk s žádným jiným. Většinou jsou charakteristické tím, že tvoří rozdílné extrémní hodnoty. Mnohé mají tak malý počet obyvatel či bytů, že netvoří reprezentující hodnoty, což má za následek zkreslení relativních hodnot. Tyto obvody jsou většinou svou velikostí větší a nacházejí se na periferii nebo v jihovýchodní části města.

Z dendrogramu shlukové analýzy (viz obr. 5) pro městské části byly vybrány následující 3 shluky městských částí (viz obr. 6)

obr.: 5 Výsledný dendrogram shlukové analýzy pro 26 místních částí

Obr. 6 : Shluky městských částí v Olomouci, čísla odpovídají níže uvedenému textu

1 Bělidla 2 Černovír 3 Droždín 4 Hejčín 5 Hodolany 6 Holice 7 Chomoutov 8 Chvátkovice 9 Klášterní Hradisko
 10 Lazce 11 Lošov 12 Nedvězí 13 Nemilany 14 Neředín 15 Nová Ulice 16 Nové Sady 17 Nový Svět
 18 Olomouc 19 Pavlovičky 20 Povel 21 Radíkov 22 Řepčín 23 Slavonín 24 Svatý Kopeček 25 Topolany
 26 Týneček

1. Shluk místních částí – Černovír, Droždín, Lošov, Nedvězí, Nemilany, Radíkov, Řepčín, Topolany a Týneček

Pro tento shluk městských částí v Olomouci je charakteristické, že byty jsou z větší poloviny obývány třemi a více osobami, Především v části Týneček (61,18 %) je tento podíl největší. Naopak části Řepčín (47,35 %), Radíkov (49,44 %), a Černovír (49,48 %), tuto charakteristiku nesplňují. Tento shluk má největší podíl připojení počítačů k internetu, zvláště v části Týneček (92,98 %). Drtivá většina bytů (93,10 %) se nachází v rodinných domech. Hlavně pak části Radíkov a Lošov, kde se bytové domy nevyskytují. Poměrně velké zastoupení mají stavby postavené jak do roku 1919 tak i po roce 1981. Nejstarší byty převažují nad nejnovějšími v Řepčíně (35,27 %) a také v Topolanech (29,66 %). Po roce 1981 má velké zastoupení výstavba v Černovíře (38,71 %). Co se týče obyvatelstva tak je zde největší zastoupení (23,39 %) osob starších patnácti let s neukončeným nebo jen se základním

vzděláním. Nejvíce s téměř třetinovým podílem v části Nedvězí (30,23 %). Tato skutečnost se též odráží na vzdělání obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším, které patří k nižším hodnotám (33,98 %). Celkově je zde ovšem víc obyvatel s vyšším vzděláním nežli se základním. Nejvíce středoškolských a vysokoškolských obyvatel žije v Týnečku (44,85 %). Z věkové struktury je zajímavý nejvyšší podíl osob v rozmezí 0 až 14 let, mezi ostatními shluky (14,75 %). Největší podíl má opětovně Týneček (17,97 %), naopak hluboko pod průměrem jsou Topolany (8,52 %). Co se týče osob v produktivním věku, osob starších 60 let a ekonomicky aktivních se tato skupina řadí mezi ostatní shluky do průměrných hodnot. Ohledně kvality bytů nese tato skupina nechvalné prvenství. Má nejvyšší podíl (6,01 %) mezi byty 3. a 4. kategorie. Nejvíce se těchto bytů nachází v Radíkově (12,36 %) na druhé straně nejkvalitnějšími byty oplývá Týneček (99,34 %), který má bytů horší kategorie naprosto zanedbatelné minimum. V této skupině se především nacházejí části na periferii Olomouce, převážně se jedná o zástavbu rodinných domů. Hodně částí má především ráz venkovských sídel. Neboť například v případě Lošova, Radíkova či Nedvězí se nalézají poměrně daleko od samotné Olomouce. Z geografického hlediska, tyto části tvoří především větší oblasti v severní, východní části a malou oblast v jižní části města.

2. shluk místních částí – Hodolany, Lazce, Neředín, Nová Ulice, Olomouc, Pavlovičky a Povel

V tomto shluku místních olomouckých částí jsou charakteristické byty, které obývají převážně jedna nebo dvě osoby až na Pavlovičky (47,47 %) a Lazce (48,35 %), které tuto podmínku nesplňují. Podíl rodinných domů je velmi malý. Nejmenší podíl mají části Olomouc-střed (5,78 %), Povel (6,27 %) a Nová Ulice (6,61 %), naopak téměř 30% podíl bytů mají Pavlovičky. Podíly nejstarších ale i nejnovějších bytů jsou ze všech tří shluků nejmenší. Průměru výstavby do roku 1919 se silně vymykají Pavlovičky (31,41 %) a Olomouc střed (34,59 %), naopak části jako Neředín (0,75 %) či Povel (1,85 %) jsou hluboko pod průměrem a podíl těchto bytů je zanedbatelný. Co se týče výstavby bytů od roku 1981 do roku 2001, tak nadprůměrný podíl bytů mají Lazce (37,75 %) a Neředín (32,14 %), naopak velmi málo pak Nová Ulice (5,70 %), Povel (8,32 %) a Olomouc střed (8,39 %). Zajímavé jsou části Povel a Nová Ulice, kde nejvíce bytů pochází z rozmezí let 1920 až 1980. Před i po těchto etapách, zde není žádná rozsáhlejší výstavba. Nejmenší je také podíl bytů připojených na internet.

Nejmenší podíl mají Hodolany (54,20 %), na druhé straně vysoký podíl mají Pavlovičky (75,09 %). Největší hodnotu bytů horší kvality mají Pavlovičky, kde je 6,45 % bytů. Celkově se ale tento shluk vyznačuje nejvyšším podílem kvality bytů. V této oblasti žije největší podíl obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším vzděláním. Více jak polovinu takto vzdělaných obyvatel mají části Olomouc střed, Neředín, Lazce a Nová Ulice. Lazce mají pak z celé Olomouce nejvyšší podíl lidí středním a vyšším vzděláním (53,38 %). Podíl obyvatel starších 15 let se základním a neukončeným vzděláním je zde nejmenší. Průměr (18,67 %) výrazně převyšuje obyvatelstvo v Pavlovičkách (26,05 %) , kde je naopak nejmenší podíl středoškolských a vysokoškolských obyvatel (39,78 %). Více jak polovina obyvatel je ekonomicky aktivních obyvatel. Jedině Hodolany mají méně než polovinu obyvatel ekonomicky aktivních. Co se týče věkové struktury, tak ze tří shluků je zde nejmenší podíl obyvatel do 15 let (14,23 %). Výrazněji nad průměr se tyčí Pavlovičky (18,12 %). Ostatní části jsou relativně v průměru. Podíl obyvatel v produktivním věku patří také k nižším hodnotám než v ostatních shlucích. Tyto dva faktory se odráží na tom, že podíl obyvatel starších 60 let je naopak nejvyšší ze zkoumaných tří shluků (17,85 %). Největší podíl starších obyvatel žije především v částech Nová ulice (24,87 %) a Hodolany (26,26 %). Tato skupina tvoří jednu skupinu, vyplňující především centrum města, táhnoucí se od západu k východu. Tato část je především tvořena bytovými domy, ve starší zástavbě v centru města.

3. Shluk místních částí- Chválkovice, Hejčín ,Svatý Kopeček, Bělidla, Holice, Slavonín a Nový Svět

Tato skupina na rozdíl od dvou předchozích netrpí výrazně nadprůměrnými či podprůměrnými hodnotami v jednotlivých indikátorech. Poměr mezi počtem bytů obývaným do dvou členů a třemi a více je téměř vyrovnaný. Mírně větší podíl mají byty obývané jedním nebo dvěma osobami. Výrazněji nad průměr zasahují Chválkovice (60,56 %) a částečně i Hejčín (59,68 %). Zajímavou částí v tomto ohledu srovnání je Svatý Kopeček, kde je to podíl obou indikátorů přesně poloviční. Počet bytů v rodinných domech je také jen mírně nadpoloviční. Z části má výrazně větší podíl Svatý Kopeček (67,39 %) a Chválkovice (62,43 %), naopak větší počet bytových domů na úkor rodinných se vyskytuje hlavně v části Nový Svět (29,66 %). Ve srovnání stáří bytů, má mírně větší podíl bytů postavených po roce 1981. Podíl domů postavených do roku 1919 je nejmenší v částech Nový Svět (3,99 %), Slavonín (5,61 %) a Holice (9,09 %). Naopak výrazně nadprůměrně staré byty jsou

v Bělidlech (32,35 %). Podíl těchto domů je téměř třetinový. Z nových domů má velmi výrazný podíl Slavonín (44,07 %). Naopak Hejčín (11,22 %) a Bělidla (11,03 %) mají těchto domů velmi malý podíl. Celkově lze shrnout období stáří domů do konstatování, že většina domů pochází spíše z éry mezi lety 1920 až 1980. Kvalita bytů je relativně dobrá. Na Svatém Kopečku je největší zastoupení bytů 3. a 4. kategorie (5,19 %). Ovlivněno to bude staršími byty v této lokalitě. Ve vzdělanosti obyvatel převažují obyvatelé se středoškolským a vysokoškolským vzděláním nad obyvateli s neukončeným či jenom základním vzděláním. Ve Chválkovicích je zastoupení obyvatel se základním neukončeným vzděláním (28,43 %) značnější než v ostatních, zde zkoumaných částech. Ve věkové struktuře dominuje především obyvatelstvo v produktivním věku, kde je podíl ze všech shluků nejvyšší (68,75 %). Především v Novém Světě (76,90 %) je tento podíl nejvyšší. Podíl obyvatel starších 60 let je nejmenší ze všech shluků (16,90 %). Výrazně podprůměrem je přirozeně v Novém Světě (6,48 %), nejstarší obyvatelstvo z této kategorie částí žije ve Chválkovicích (24,71 %). Skupina ekonomicky aktivních obyvatel je svým podílem také nejmenší ze všech shluků (52,59 %). Výrazný podprůměr mají Chválkovice (41,79 %), což vysvětluje vyšší počet lidí nad 60 let. V celkovém shrnutí se tato skupina vyznačuje hlavně vyšším podílem obyvatel v produktivním věku a obyvatel starších 60 let. Na druhé straně podíl počtu ekonomicky aktivních obyvatel je zde nejnižší. Tato skupina tvoří nekompaktní oblast, části se nachází dále od středu města, nejvzdálenější je Svatý Kopeček.

Nezařazené části Chomoutov, Klášterní Hradisko a Nové Sady

Z nezařazených částí vznikla malá skupina, skládající se z částí. Tyto tři části mají společný například nadpoloviční podíl bytů s třemi a více členy. Ovšem v zastoupení rodinných domů jsou už velké odchylky. Největší zastoupení má Chomoutov naopak úplně minimální Nové Sady, kde jsou doménou bytové domy. Všechny tři části mají vysoký podíl připojení k internetu, obyvatel produktivního věku.

4.4 Shrnutí

Vzájemným porovnáními možné vyslovit dílčí závěry. Například, že části, kde jsou rodinné domy, je i nižší kvalita bytů. Byty v těchto domech obývají především větší počet osob, podle údajů o podílech dětí do 14 let, se zdá, že především rodiny s dětmi. Vzdělanostní struktura vykazuje vyšší množství obyvatel základního vzdělání nebo bez vzdělání. Tyto oblasti jsou ovšem i obývané obyvateli staršími 60 let. Což ukazuje na trend, starých lidí obývajících především vzdálenější části Lošov, Radíkov, kdežto mladší obyvatelstvo se spíše stahuje blíže k centru do částí jako je Týneček či Chomoutov, kde převládá novější výstavba. Připojení k internetu souvisí s mladým obyvatelstvem, kde především mladší uživatelé tuto vymoženost využívají. Což také nasvědčuje tomu, že v oblastech se starším obyvatelstvem množství bytů s připojením k internetu ubývá. Taktéž hodně starších lidí, žije především v bytových domech, což jistě souvisí s nákladnější údržbou rodinných domů, proto je pro tuto skupinu obyvatel, jednodušší byt v bytových domech. Hodně těchto obyvatel obývá především centrální části města. Jistě to souvisí i s tím, že tyto části nejsou pro mladé příliš atraktivní z důvodu malých ploch pro dětská hřiště a jiné atrakce. Dalším zajímavým faktorem je menší podíl obyvatel jak do 14 let, tak i v produktivním věku, přesto je zde nejvyšší podíl ekonomicky aktivních obyvatel. Pokud se podíváme i na podíl středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných lidí, je možné zjistit, že v těchto centrálních oblastech je jejich podíl nejvyšší, což souvisí s vysokým podílem ekonomicky aktivních. Neboť čím je vyšší vzdělání, tím je vyšší možnost uplatnění na trhu práce. Kvalita bytů v těchto dosahuje velmi vysoké úrovně. Z geografického vymezení je možno říci, že kvalita bytů, věk, vyšší vzdělání, ekonomická aktivita a podíl obyvatel v bytových domech se zmenšuje od středu ke krajním oblastem. Naopak roste počet osob obývajících jeden byt, podíl bytů v rodinných domech či podíl připojení k internetu. Samozřejmě, že to není pravidlo, ale je to do určité míry sledovatelný jev. Co se týče určité prognózy do budoucnosti, je možné říci, že rozvoj výstavby v centru města především v části Olomouc-střed se nebude z kapacitních důvodů rozvíjet. Spíše, zde bude docházet k rekonstrukci starších bytů: většího rozvoje se mohou dočkat okrajové části například na Neředíně či nová výstavba v Klášterním Hradisku, Nových Sadech a Chomoutově. Vzdálenější oblasti mají jistý potenciál k nové výstavbě, nevýhodou je ovšem dojížděková vzdálenost do centra města.

5 ZÁVĚR

První část této práce se zabírala různými teoriemi týkající se tématu kvality života, z pohledu různých autorů, tak i různých vědních disciplín. Jak již bylo několikrát uvedeno, tento termín není možno jednoduše definovat, neboť má nejrozličnější definice a je možné se na něj dívat z mnoha úhlů pohledu. Jako student katedry geografie, jsem se zaměřil i na pojem kvality života studovaného v geografickém pojetí. Geografie se snaží tento jev pochopit hlavně z prostorového hlediska a snaží se vytvořit prostorové rozmístění pro daný jev. Pozornost je věnována měření kvality života a takéž indikátorům, jakožto hlavním nástrojem měření kvality života, ale i měření aspektů kvality bydlení v této práci. Krátká pasáž je věnována i bydlení jako samotnému a jeho funkcím, neboť tato práce má za úkol zkoumat kvality bydlení. Než mohl začít samotný výzkum, byla představena i geografická vymezení zájmového území města Olomouce. Zde je důležitý poznatkem, dělení na 26 městských částí, které budou hrát důležitou roli pro shlukovou analýzu. Po analýze bytového fondu a demografické analýze se dozvídáme více o místním obyvatelstvu a stavu bytového fondu v zdejší lokalitě. Samotná shluková analýza byla prováděna jak pro 26 městských částí tak i pro 75 urbanistických obvodů, které vlastně představují základní sídelní jednotky v městské zástavbě. Sama shluková analýza pomocí vhodné kombinace indikátorů a volbě vzdálenosti spoje, rozdělila jednotlivé obvody a části do několika skupin. Ty pak jsou srovnávány jednotlivě mezi sebou a komentovány.

K jednoznačnému závěru jsem se nedostal, neboť je obtížné vyslovit objektivní jednoznačný názor. Ačkoli data, z kterých, jsem vycházel jsou objektivní skýtají jistou míru „ošetnosti“. Například stáří bytu je relevantní pojem, neboť zrekonstruovaný dům, může působit dojmem nově postaveného, čili těžko pak posoudit kvalitu života v něm. Ale i přesto byly upozorovány dílčí závěry, jak se jednotlivé faktory navzájem ovlivňují. Například z hlediska sociologického je zajímavé zjištění, v jakých bytech žijí lidé s nižším vzděláním s dětmi, kde staří lidé apod. Každopádně každá lokalita má svá specifika a seskupit je do skupin a charakterizovat je jako celek s celkovým průměrem není možné. Olomouc jako taková skýtá i rozmanité formy bydlení od starobylých domů v centrální části, přes starší činžovní domy, vilové čtvrti plných krásně architektonicky řešených domů, panelová sídliště zbudovaná za dob socialismu, venkovské řadové domy až po novostavby rodinných domů či bytových domů třeba v lokalitě Pražská. Do velké míry souvisí bydlení i s finanční stránkou

jednotlivců. V této práci se sice nikde neobjevuje finanční stránka obyvatel, ale lze jí odvodit jak už z hlediska vzdělání tak i věku či ekonomické aktivity obyvatel. Jelikož tato práce, je vystavěna na základě objektivních poznatků, především dat ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001, bylo by záhodno získat novější data (která budou patrně až po roku 2011) a analyzovat vývoj, dále by nebylo špatné i zjistit pomocí dotazníkových šetření subjektivní názory jednotlivých obyvatel. Získáním mnoha údajů by bylo možné vytvořit komplexní socioekonomickou analýzu zájmového území se zvláštním přihlédnutím na bydlení a následně pak celkovou syntézu.

SUMMARY

The main task of this work is the examination of selected aspects of quality of living in Olomouc. First, this work examines the quality of life as the concept of taking into account the views of individual authors and scientific disciplines. In his own research is supervised housing and demographic component. Using cluster analysis, is the distribution and urban groups in different clusters, which are compared and commented. Following are given partial knowledge aspects of the quality of housing.

Keywords: Olomouc, multidimensional cluster analysis, indicators, quality of life, quality of housing

PŘEHLED LITERATURY

Knižní zdroje:

1. ANDRÁŠKO, Ivan. *Vnitorná štruktúra mesta z hľadiska kvality života autor*. [s.l.], 2007. 147 s. Geografický ústav Slovenskej akadémie vied. Vedoucí dizertační práce doc. RNDr. Vladimír Ira, CSc.
2. DŽUKA, J. (ed.). 2004. *Psychologické dimenzie kvality života*. Prešov: Prešovská univerzita, ISBN 80-8068-282-8.
3. Geografický ústav Slovenská akadémia vied Bratislava. *L'udia, geografické prostredie a kvalita života*. Vladimír Ira. [s.l.] : Geographica Slovaca, 25, 2008, c2008. 188 s. ISBN 978-80-970076-1-4.
4. MEDERLY, Peter, TOPERCER, Ján , NOVÁČEK, Pavel. *Indikátory kvality života a udržiteľného rozvoje*. Marian Jahoda. 1. vyd. [s.l.] : UK FSV CESES, 2004. 117 s. ISBN 80-239-4389-8.
5. MELOUN, Milan, MILITKÝ, Jiří, HILL, Martin. *Počítačová analýza vícerozměrných dat v příkladech*. 1. vyd. Praha : ACADEMIA, 2005. 443 s. ISBN 80-200-1335-0.
6. KLADIVO, Petr - FŇUKAL, Miloš - KLAPKA, Pavel - PTÁČEK, Pavel - TOUŠEK, Václav - SZCZYRBA, Zdeněk. *Vybrané aspekty kvality života Olomouce a blízkého zázemí*. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-367-5, s. 42.
7. KUTA, Vítězslav, KUDA, František. *BYDLENÍ – SOUČÁST KVALITY ŽIVOTA, URBANISMUS A ÚZEMNÍ ROZVOJ*. 1.1.2005, roč. 8, č. 1, s. 23-27
8. PAYNE, J. a kol. 2005. *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton, ISBN 80-7254-657-0.
9. Velký sociologický slovník (1996, s. 557) Praha, Karolinum)

Zdroje dat:

10. Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSÚ, Olomouc, 2004.

Internetové zdroje:

11. ADÁMEK, Petr, NĚMEC, Otakar. *Kvalita života a realizace principu rovných příležitostí na trhu práce* [online]. 2007 [cit. 2009-05-04]. Dostupný z WWW: <kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/kvalita_zivota_na_trhu_prace.doc>.)
12. *Kvalita života - různé koncepty* [online]. 2007 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <holas.xf.cz/vse/5HP400.doc>.
13. LYSONĚK, Tomáš, ŠTALMACH, Darek. *Český sen o bydlení v příměstských oblastech neplní očekávání - iDNES.cz* [online]. 2009 [cit. 2009-05-04]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/cesky-sen-o-bydleni-v-primestskych-oblastech-neplni-ocakavani-p61-/ekonomika.asp?c=A090426_202404_ekonomika_dp>.)
14. STABLOVÁ, Andrea. *KVALITA ŽIVOTA DIALYZOVANÝCH NEMOCNÝCH* [online]. 2002 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <<http://209.85.129.132/search?q=cache:yWl8Jw82eFAJ:195.113.14.10/pds/konference02/Sekce%25201/s-1->

Stablova.doc+Maslowa+teorie+pot%C5%99eb+kvalita+%C5%BEivota&cd=2&hl=cs&ct=clnk>.)

15. SKŘIVAN. *ABF Stavební katalog* [online]. 1999 [cit. 2009-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.estav.cz/katalog/listy/K08199.pdf>>.
16. Vysoká škola báňské technická univerzita. *NAUKA O STAVBÁCH* [online]. 2009 [cit. 2009-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://home1.vsb.cz/~spa184/P%F8edn%E1%9Aka%20%20BYDLEN%CD%20A%20BYT.pdf>>.
17. ŘEZANKOVÁ, Jana. *Klasifikace pomocí shlukové analýzy* [online]. 2007 [cit. 2009-05-10]. Dostupný z WWW: http://nb.vse.cz/~REZANKA/Shlukova_analyza2003.pdf>.
18. *RISY.cz: Portál regionálních informačních servisů* [online]. 2005 [cit. 2009-05-05]. Dostupný z WWW: http://www.risy.cz/index.php?pid=231&thledej_obec=Olomouc>.
19. *Všeobecné informace - Olomouc tourism* [online]. 2005 [cit. 2009-05-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.olomouc-tourism.cz/index.php?lang=1&kategorie=145&clanek=85>>.
20. Ministerstvo vnitra České republiky. *Adresy v České republice: OLOMOUC|mvcz.cz* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <</adresa/m/olomo/klast.html>>.
21. *Počet obyvatel v obcích Olomouckého kraje k 1. 1. 2009* [online]. 2009 [cit. 2009-05-02]. Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/8F3EA15FFE222D1BC12574440039D303/\\$File/obce010109.xls](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/8F3EA15FFE222D1BC12574440039D303/$File/obce010109.xls)>.
22. Magistrát města Olomouc. *Informační server statutárního města Olomouce* [online]. 2002 [cit. 2009-04-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cislocianku=2002071013>>.
23. Magistrát města Olomouc. *Statut a jednací řád komisí městských částí Olomouce* [online]. 2007 [cit. 2009-05-05]. Dostupný z WWW: <http://www.olomouc.eu/samosprava/kmc/statut_kmc_230107.doc>.
24. Statutární město Olomouc. *Historie Olomouce - Olomouc tourism* [online]. 2009 [cit. 2009-05-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.olomouc-tourism.cz/index.php?lang=1&kategorie=158&clanek=92>>.

SEZNAM PŘÍLOH

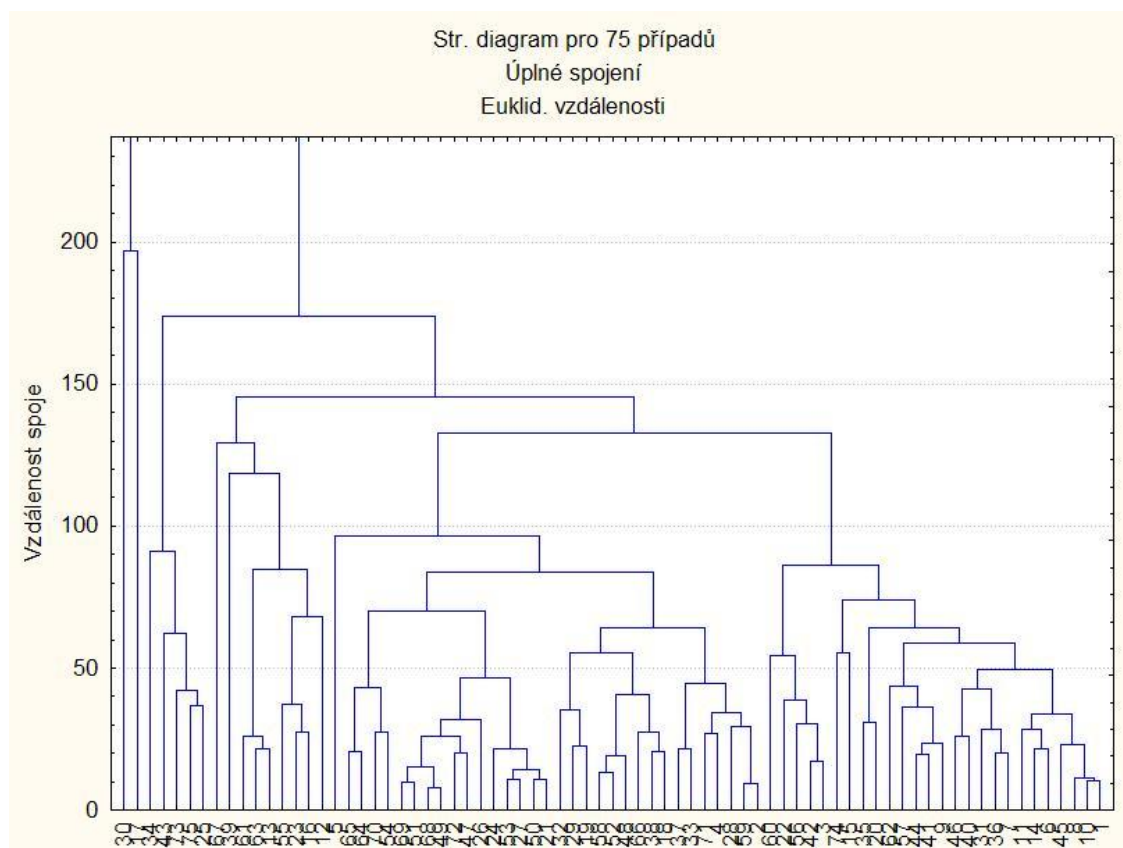
1. Tab. :1 Tabulka městských částí použítá ve shlukové analýze
2. Obr.: 2 Dendrogram shlukové analýzy pro 75 urbanistických obvodů

Příloha č.1

Tab. :1 Tabulka městských částí použita ve shlukové analýze

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Bělidla	46,91	53,09	58,91	32,35	11,03	75,72	98,16	1,84	16,91	70,12	12,98	17,51	48,58	54,39
2	Černovír	50,52	49,48	82,93	10,39	38,71	77,24	93,64	6,36	18,28	64,05	17,66	20,55	41,86	46,89
3	Droždín	42,77	57,23	92,92	16,67	31,25	81,80	95,82	4,18	15,93	69,96	14,11	20,62	34,41	55,95
4	Hejčín	59,68	40,32	40,44	14,18	11,22	64,14	99,26	0,74	13,33	62,86	23,81	18,89	50,46	48,98
5	Hodolany	67,42	32,58	19,23	5,79	13,01	54,20	98,53	1,47	13,63	60,10	26,26	20,46	43,15	47,10
6	Holice	47,81	52,19	42,23	9,09	19,69	74,77	97,94	2,06	15,83	69,80	14,37	19,68	40,49	55,18
7	Chomoutov	45,56	54,44	98,82	6,31	44,14	83,13	97,89	2,11	17,04	65,49	17,47	20,16	41,34	53,38
8	Chválkovice	60,56	39,44	62,43	15,16	19,21	61,85	96,81	3,19	11,52	63,77	24,71	28,43	39,15	41,79
9	Klášteří Hradisko	43,19	56,81	13,77	2,31	77,78	85,44	99,86	0,14	28,04	66,49	5,47	19,25	44,73	52,83
10	Lazce	48,35	51,65	18,41	2,00	37,75	69,29	99,92	0,08	12,29	74,55	13,16	16,29	53,38	58,70
11	Lošov	40,32	59,68	100,00	15,14	25,95	85,13	94,59	5,41	14,69	70,10	15,21	20,29	32,17	56,12
12	Nedvězí	42,62	57,38	83,61	18,49	22,69	85,49	91,53	8,47	16,84	67,11	16,04	30,23	26,37	51,34
13	Nemilany	46,03	53,97	96,83	11,04	30,19	77,70	95,15	4,85	13,69	69,46	16,86	23,72	31,85	57,01
14	Neředín	55,72	44,28	14,51	0,75	32,14	66,58	99,90	0,10	15,76	66,50	17,74	17,37	52,33	51,76
15	Nová Ulice	62,99	37,01	6,61	6,19	5,70	59,05	99,80	0,20	12,47	62,66	24,87	16,16	52,10	50,80
16	Nové Sady	43,29	56,71	8,84	1,60	77,70	81,62	99,84	0,16	21,69	69,48	8,83	19,55	50,81	53,30
17	Nový Svět	43,22	56,78	29,66	3,99	28,49	73,84	99,15	0,85	16,62	76,90	6,48	19,44	38,76	59,68
18	Olomouc	57,09	42,91	5,78	34,59	8,39	63,39	98,73	1,27	15,19	67,69	17,12	17,85	50,74	52,75
19	Pavlovičky	47,47	52,53	29,11	31,41	13,46	75,09	93,55	6,45	18,12	69,95	11,93	26,05	39,78	55,96
20	Povel	52,54	47,46	6,27	1,85	8,32	64,21	99,83	0,17	12,18	73,93	13,89	16,51	48,83	59,28
21	Radíkov	50,56	49,44	100,00	15,73	25,84	70,79	87,64	12,36	11,90	69,84	18,25	24,77	31,53	50,79
22	Řepčín	52,65	47,35	87,12	35,27	20,54	72,07	94,96	5,04	14,91	65,70	19,39	25,51	35,54	49,35
23	Slavonín	52,79	47,21	56,78	5,61	44,07	65,40	97,91	2,09	14,06	72,19	13,76	19,26	45,40	55,45
24	Svatý Kopeček	50,00	50,00	67,39	22,14	15,50	76,20	94,81	5,19	12,22	65,62	22,17	14,20	50,93	52,64
25	Topolany	49,58	50,42	95,80	29,66	26,27	71,04	93,22	6,78	8,52	70,98	20,50	27,93	27,24	57,73
26	Týneček	38,82	61,18	98,68	6,58	20,39	92,98	99,34	0,66	17,97	65,80	16,23	16,89	44,85	52,38

Zdroj: Databáze „Městské části Olomouce ve sčítání lidu 2001“, ČSU, Olomouc, 2004., vlastní výpočty

Obr.: 2 Dendrogram shlukové analýzy pro 75 urbanistických obvodů